

ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ରାଘ

ନିର୍ମାଣ ନାଟକ

ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟ

ନଟାଞ୍ଜଳି ନାଟକ

ଶିଶୁ ନାଟକ ସଂକଳନ

ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ସୋସାଇଟି

ନଟଖଟ ନାଟକ

(ଶିଶୁ ନାଟକ ସଂକଳନ)

ନାଟ୍ୟକାର :

ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟ

ଆଲମ୍ବୁଦ୍ଧ ବଜାର, କଟକ-୨

ପ୍ରକାଶକ :

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ ପାତ୍ର

ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର

ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ-୭୫୩୦୦୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ : ୧୯୮୭

ମୁଦ୍ରଣ :

ଗୀତାଞ୍ଜଳି ପ୍ରେସ

କଟକ-୨

ପ୍ରଚ୍ଛଦ :

ଛନ୍ଦାଚରଣ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

ମୂଲ୍ୟ : ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

NATKHAT NATAKA

(Children Play Collection)

Written by :

Gopal Chhotray

Published by :

Gobinda Charan Patra

ORISSA BOOK STORE

Binod Behari, Cuttack-753002

Ist Published-1986

Printed at :

Gitanjali Press

Cuttack-753002

Cover design :

Chhanda Charan Acharya

Price : Five Rupees Only

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ବୋକା ବଜା ବୋକା ମନ୍ତ୍ରୀ

ଚରଣ

ରଜା

ମନ୍ତ୍ରୀ

ବନ୍ଧୁ

ଜଣେ ଲୋକ

ବନ୍ଧୁ ବୋଉ

ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ

ବୋକାଘନା ବୋକାମନ୍ତ୍ରୀ

[ରଜା ରଜତୁରୀଙ୍କ ଅମଳର କଥା...ଏକ
ରଜ ଉଆସର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଭାଗ । ରଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ
ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ରଜା ଶୁଭ ଜୋରରେ
ହସ୍ତଚକ୍ରି]

ରଜା—(ଜୋରରେ ହସି ହସି) ହସ ମନ୍ତ୍ରୀ, ହସ—ପାଟି ବନ୍ଦ କରି
ଠିଆ ହେଲ କାହିଁକି ? ମୋ ଭଳି ହୋ ହୋ ହେଇ
ହସ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ହସିବ ମହାରାଜ !

ରଜା—ପରୁରୁତ ପୁଣି ! ଦେଖୁନ, ସଟାକ୍ ସଟାକ୍ ଚୁବୁକ୍ ମାଡ଼
ଖାଇ ଟୋକାଟା କେମିତି ଗୁଡ଼ିପିଟି ହେଇ ପଲଉଟି !

ମନ୍ତ୍ରୀ—(ରଜାଙ୍କ ସହିତ ହସି) ସତେ ଏକା ମହାରାଜ; କଅଁଳା
ବାଛୁରୀ ଭଳି ଟୋକାଟା ଯେମିତି ଧାଇଁ ପଲଉଟି,
ଦେଖିଲେ ମଣିଷ ନହସି ରହି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ରଜା—ଟୋକାଟାର ସାହସ ଦେଖ ! ନାଁ ଜଣା ନାହିଁ—ଗାଁ
ଜଣା ନାହିଁ—ସେଥିରେ ସେ ପୁଣି ଆସିବି ମତେ ବୋକା
କରି, ମୋ ଝିଅକୁ ବାହାହେଇ ମୋ ରାଜ୍ୟରୁ ଅଧେ
ନବ !

ମନ୍ତ୍ରୀ—ସେଇ କଥା ପର ମହାରାଜ—ଆମଣ ଯୋଉ ବୁଦ୍ଧିଆ କାମ
କରିବନ୍ତି !

ରଜା—ଏଁ ! ମୁଁ କି ବୁଦ୍ଧିଆ କାମ କରିବି ?

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଆମ ରାଜକୁମାରୀ ସ୍ୱର୍ଗର ଅପ୍ସରା ଭଳି ସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲି,
ତାକୁ ବାହା ହେବା ପାଇଁ ରୁଚି ଦିଗନ୍ତ ରାଜପୁତ୍ରମାନେ

ଆସି ଏଠି ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ଜଞ୍ଜାଳ ଏତେ ବଢ଼ିଗଲା ଯେ
ରାଜକାନ୍ୟ ଆଉ ଚଳେଇ ହେଲା ନା ।

ରାଜା—ଠିକ୍ ତ...ଠିକ୍ ତ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଆପଣ ତ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ମହାରାଜ ! ଏ ଜଞ୍ଜାଳରୁ ରକ୍ଷା
ପାଇବା ପାଇଁ ଆପଣ ଘୋଷଣା କରିଦେଲେ ଯେ, ଯିଏ—
ସେ ରାଜା ପୁଅ ହେଉ କି ଚଷା ପୁଅ ହଉ—ସିଏ ଯଦି
ଆପଣଙ୍କୁ ବୋକା କରି ଦେଇ ପାରିବ, ତେବେ ସେ ରାଜ-
କୁମାରୀଙ୍କୁ ବାହା ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜ୍ୟରୁ ଅଧେ
ପାଇବ ।

ରାଜା—ଆଉ ଯଦି ମତେ ବୋକା କରି ଦେଇ ନପାରେ—

ମନ୍ତ୍ରୀ—ତା'ହେଲେ ସେ ହରିଣ ଛୁଆ ଯରି ଫକ୍ ଫକ୍ ହେଇ
ଡେଇଁବା ଯାଏ, ତା' ପିଠିରେ ସଟାକ୍ ସଟାକ୍—ସଟାକ୍
ସଟାକ୍ ଚୁବୁକ୍ ବାଜିବ !

ରାଜା—(ଗର୍ବ ସହୃଦ) କହିଲ ମନ୍ତ୍ରୀ, ମୁଁ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାମ
କରିନାହିଁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ସେଇ କଥା ପରା ମହାରାଜ । ଆପଣଙ୍କ ଭଲ ବୁଦ୍ଧିମାନ
ଲୋକକୁ ବୋକା କରିବା ପାଇଁ ଏ ନବୁଦ୍ଧିଆ ବୋକା
ଟୋକାଗୁରାକ ଆସି ଚୁବୁକ୍ ଖାଇ ଖାଇ ଫେରୁଛନ୍ତି ।

ରାଜା—ଏଇ ଦେଖ ମନ୍ତ୍ରୀ, ସେ ଟୋକାଟା ଏବେବି କେମିତି ଧାଇଁ
ଧାଇଁ ପଳଉଛି !

ମନ୍ତ୍ରୀ—କାହିଁ ମହାରାଜ—କୋଉଠି ? କୋଉଠି ?

ରାଜା—ଏ...ଇ ସେ କୁଦ ଉପରେ—

ମନ୍ତ୍ରୀ—ସତେ ତ ! ପାଗଲା କୁକୁର ପରି ପଡ଼ୁଛି ଉଠୁଛି—
ଉଠୁଛି ପଡ଼ୁଛି—ତେବେବି ଧାଇଁ ଧାଇଁ ପଳଉଛି...
(ହୁହେଁ ଜୋରରେ ହସୁଥାନ୍ତି)

[ଗୋଟିଏ ଗାଁ । ଏଇ ଗାଁରେ ବଟୁର ଘର ।
ଘର ଭିତରେ ବଟୁ ଓ ତାର ବୋଉ ଅଛନ୍ତି ।
ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଦୃଶ୍ୟର କିଛି ସମୟ ପରର
ଘଟଣା ।]

ବଟୁବୋଉ—(କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି)

ବଟୁ—(ଗଳାକୁ ବନ୍ଧୁତ କରି, ତା ବୋଉକୁ ଖତେଇ ହେଲଭଲ)
ହୁଁ-ହୁଁ-ହୁଁ

ବଟୁବୋଉ—(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି) ବଟୁ!

ବଟୁ—ହୁଁ-ହୁଁ-ହୁଁ

ବଟୁବୋଉ—(ରାଗିଯାଇ) ବଟୁ!

ବଟୁ—ହୁଁ-ହୁଁ-ହୁଁ

ବଟୁବୋଉ—ହଈରେ ବଟୁ, ତୋ ବଡ଼ ଭାଇଟା ଚାଲୁକ୍ ମାଡ଼ ଖାଇ
ଖାଇ ସେ ଘରେ ପଡ଼ିଛି ଯେ...

ବଟୁ—ସେ ଚାଲୁକ୍ ମାଡ଼ ଖାଇଛି ବୋଲି ତୁ ପରା ତାପାଇଁ କାନ୍ଦୁଛୁ
—ମତେ ଆଉ କହୁଛୁ କ'ଣ ?

ବଟୁବୋଉ—ମୋ ପୁଅଟା ଏତେ ଦଶା ହେଇ ପଡ଼ିଛି, ମୁଁ କାନ୍ଦିବିନି !

ବଟୁ—କିଏ ତୋତେ ମନା କରୁଛି କାନ୍ଦିବାକୁ ? ଯା'—ଭାଇ
ପିଠିରେ ଜଡ଼ାତେଲ ମାଲିସ୍ କର ଆଉ ସେଇଠି ବସି
କାନ୍ଦ ।...ହୁଁ-ହୁଁ-ହୁଁ

ବଟୁବୋଉ—ତୁ ଏମିତି ହୁଁ-ହୁଁ-ହୁଁ ହଉଛୁ କାହିଁକି ?

ବଟୁ—ମତେ ତ କାନ୍ଦ ମାଡ଼ୁ ନାହିଁ । ନ କାନ୍ଦିଲେ ତୁ କହିବୁ—
ବଡ଼ଭାଇ ପିଠିରୁ ଛୁଲି ଉତ୍ତର ଯାଇଛି—ସାନ ଭାଇ
ଆଖିରୁ ଟୋପାଏ ଲୁହ ବାହାରୁ ନାହିଁ । ସେଇଥି ପାଇଁ
ମୁଁ ହୁଁ-ହୁଁ-ହୁଁ ହଉଛି ।

ବଟୁବୋଉ—ତୁଟା ଏଡ଼େ ନିଷ୍ଠୁର ! ଭାଇ ପାଇଁ ତୋ ମନରେ ଟିକିଏ
ଦୟା ହଉନାହିଁ ?

ବଟୁ—ଦୟା ! ଏଇ ଭାଇ ପାଇଁ ମୋ ମନରେ ଦୟା ହବ ! ନଜ ପେଟରେ ଟିକିଏ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ, ସେ ପୁଣି ଯାଉଛି ରଜା ଭଳିଆ ଲୋକକୁ ବୁଦ୍ଧି ଶିଖେଇବାକୁ ? ସେଠି ଯାଇ କହୁଛି କଣ ନା—ଦେଖ ରଜା, ସେ ଗଛ ମୂଳେ ଗୋଟେ ଗାଈ ଚରୁଛି ଯେ, ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଦି'ଟା ଶିଫ । ...କରେ, ଗାଈ ମୁଣ୍ଡରେ ଶିଫ ନ ହେଇ କଣ ଭାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଶିଫ ହେଇଥା'ନ୍ତା ! ରଜା କଣ ଏମିତି ବୋକା ହେଇଛନ୍ତି ଯେ ଭାଇ କଥାରେ ସେ ଗଛ ମୂଳକୁ ଅନାଇ ଥାଆନ୍ତେ ! ସେ ମୋଟେ ଅନେଇଲେନି । ଆଉ ଭାଇ ପିଠିରେ ଗୁରୁକୁ ବାଜିଲା—ସଟାକ୍ ସଟାକ୍—ସଟାକ୍ ସଟାକ୍ ।

ବଟୁବୋଉ—(କାନ୍ଦି ଉଠିଲା)

ବଟୁ—ଆଣ—ମୋ ଜାମା ଆଣ—ପରେ କାନ୍ଦୁ ।

ବଟୁବୋଉ—ଜାମା କ'ଣ ହବ ! କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ ?

ବଟୁ—ଓଃ—ଆଗେ ଆଣ କହୁଛି ।

ବଟୁବୋଉ—(ଜାମା ଆଣି ଦେଇ) ନେ । ...ଗୁରୁକୁ ଖାଇଲା ବେଳକୁ ତୋ ଭାଇକୁ କେତେ କାଟି ନଥିବରେ ବଟୁ ! ତା' ଦେହ ସାରା ଦରଜ ହେଇଯାଇଛି ।

ବଟୁ—ସେଇ ଦରଜ ଛଡ଼େଇବା ପାଇଁ ତ ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ବଟୁବୋଉ—ବାପାଟା ପରା ଗଲୁ—ତା ପିଠିରେ ଟିକିଏ ଜଡ଼ା ତେଲ ମାଲିସ୍ କରିଦେବୁ ।

ବଟୁ—ଜଡ଼ା ତେଲ ମାଲିସ୍ କଥା ନୁହେଁ ବୋଉ—ଯୋଉ କାମ କଲେ ଭାଇ ଏକାବେଳେକେ ତା ଗୁରୁକୁ ପାହାର କଥା—ତା ପିଠି ଦରଜ କଥା ଭୁଲିଯିବ, ସେଇ କାମ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ...ମୋ ଜୋତା କ'ଣ ହେଲା ?

ବଟୁବୋଉ—ଆରେ ତୁ ପୁଣି କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ ?

ବଟୁ—(ଜୋତା ପିନ୍ଧି) ମୋର ସେଇ ହରରଙ୍ଗୀ ଟୋପିଟା
ଆଣ୍ଟ ।

ବଟୁବୋଉ—କାହିଁ—ଟୋପି କୋଉଠି ଅଛି ?

ବଟୁ—ଏଇ ସେ ଥାକ ଉପରେ ଅଛି ।...ହଁ, ଦେ ।

ବଟୁବୋଉ—ଆରେ ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ ମତେ କହ ଉଲ ।

ବଟୁ—ତୁ ଦେଖିଲୁ ବୋଉ ମୁଁ କେମିତି ଦଶୁଟି ! ପାଦରେ
କାଳିଆ ଜୋତା—ଦେହରେ ଡୋରିଆ ଜାମା—ମୁଣ୍ଡରେ
ହରରଙ୍ଗୀର ଟୋପି !...ହଉ, ମୁଁ ଯାଉଛି । ତୁ ଯା, ଭାଇ
ପିଠିରେ ଜଡ଼ାତେଲ ମାଲିସ୍ କର ।

ବଟୁବୋଉ—କହିବୁ ନାହିଁ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ ?

ବଟୁ—ଫୁର୍-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ବଟୁବୋଉ—ହଇରେ ଫୁର୍-ରୁ-ରୁ-ଉ କଣ ? କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ ?

ବଟୁ—ଫୁର୍-ରୁ-ରୁ-ଉ । (ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ବଟୁବୋଉ—(ବଡ଼ ପାଟିରେ) ବଟୁ...

ବଟୁ—(ଦୂରରୁ) ଫୁର୍-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ବଟୁବୋଉ—(ଆହୁରି ବଡ଼ ପାଟିରେ) ବଟୁ...

ବଟୁ—(ଆହୁରି ଦୂରରୁ) ଫୁର୍-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

[ରଜାଙ୍କ ଉଆସର ଅଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଗସ୍ତ ।
ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ତେଲ ପସର
ରଖି ଡାକ ଡାକ ଆସୁଛି]

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଡାକ ଡାକ) ତେଲ ନାହିଁ—ସୋରିଷତେଲ, ନଡ଼ିଆତେଲ,
ଜଡ଼ାତେଲ...

[ବଟୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ପଛରୁ ଆସିଲା]

ବଟୁ—(ଧୀର କଣ୍ଠରେ) ପୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ତେଲ ନାଥ—ସୋରିଷ ତେଲ, ନଡ଼ିଆ ତେଲ,
ଜଡ଼ା ତେଲ...

ବଟୁ—ଆଜ୍ଞା, ଜଣେ ଲୋକ ଯଦି ସୋରିଷ, ନଡ଼ିଆ, ଜଡ଼ା
ସବୁଯାକ ତେଲ ନବ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—କିଏ ବା ତୁ ?

ବଟୁ—ପୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—କ'ଣ କହିଲୁ ?

ବଟୁ—ନାହିଁ, ମୁଁ କହୁଥିଲି କି—ମୁଁ ଏ ସବୁତକ ତେଲ ତୋଠୁଁ
କିଣି ନେବି ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ସତେ ! ତୁ ଏଡ଼େ ନେଲବାଲା ହେଇଛୁ ? ମୋର
ପାଞ୍ଚଟଙ୍କାର ତେଲ ତୁ କିଣିନବୁ ! ଗୋଟାଏ ମେଞ୍ଚଡ଼
ଟୋକା ତୁ...

ବଟୁ—ପୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—କିରେ ? ମତେ ଥଟ୍ଟା କରୁଛୁ ?

ବଟୁ—ନାହିଁ ମାଉସୀ, ମୁଁ ପରୁରୁଟି—ଯିଏ ଟଙ୍କା ଦେଲା, ଯିଏ
ଜନଷ ନେଲା । ଆଉ ସେ ଏଡ଼େ ହେଲା କି ସେଡ଼େ ହେଲା,
ସେଥିରୁ ତତେ କ'ଣ ମିଳିବ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ମୁଁ ଏ ବେପାର କରି ପେଟେ ଘୋଷୁଛି । ମତେ ମିଳିବନି
ଆଉ କାହାକୁ ମିଳିବରେ ? ବୁଝିଲୁ, ଯିଏ ଟଙ୍କା ଦେଲା
—ଯିଏ ହେଲା ଏଡ଼େ ।

ବଟୁ—ଆଉ ଯିଏ ଟଙ୍କା ଦେଇ ନ ପାରିଲା ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ତୋର ଭଲଆ କଥା ଚତୁର—ପୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ବଟୁ—(ହସି ପକେଇଲା)

ସ୍ତ୍ରୀ—ହସିଲୁ କାହିଁକି ?

ବଟୁ—ତୁ ମୋର କଥା ମତେ କହି ମତେ ହସେଇଲୁ...ହଁ
ମାଉସୀ, ମୁଁ ଯଦି ତୋ ତେଲ ଟଙ୍କା ଦେଇ ପାରିଲି...
(ଟଙ୍କା ବାହାର କରି ହାତରେ ଧରିଲା)

ସ୍ତ୍ରୀ—କରେ-କରେ ! କହୁ କହୁ କଣ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ବାହାର କରି
ହାତରେ ଧରିଲୁଣି ?

ବଟୁ—ଫୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ତୋ ଫୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଆଉ । ସତ କହିଲୁ ପୁଅ, ତୁ ସବୁତକ
ତେଲ କିଣିବୁ ?

ବଟୁ—ତୁ ବିକିଲେ ମୁଁ କିଣିବି ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ପଚୁରୁରୁ ପୁଣି ! ବିକିବନି ? ଏ ବୋଝ ବୋହୁ ବୁଲି ବୁଲି
ପାଦରୁ ତମ ଉଠି ଯାଇଥା'ନ୍ତା ! ତୁ ଟଙ୍କା ଦବୁ—ମୁଁ
ପୁଣି ତତେ ତେଲ ବିକିବନି ?

ବଟୁ—ଏଇ ଟଙ୍କା ନେ । (ଟଙ୍କା ଦେଲେ)

ସ୍ତ୍ରୀ—ତୋର କୋଟି ପରମାୟୁ ହଉ ପୁଅ...ହଉ ଗୁଲେ
ଏଥର ।

ବଟୁ—କୁଆଡ଼େ ଯିବା !!

ସ୍ତ୍ରୀ—ତମ ଘରକୁ । ଏ ବୋଝ ପହଞ୍ଚେଇ ଦେଇ ଆସିବି ।

ବଟୁ—ଏ ତେଲ କଣ ମୁଁ ଘରକୁ ନେବି ବୋଲି ତୋଠୁଁ
କିଣିବି ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ଆଉ ?

ବଟୁ—ଫୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ହେ, ତୁ ଆଉ ଏତେ ଫୁରୁ-ଫୁରୁ ହ'ନା । ଘରକୁ
ନବୁନାଇଁ ତ ଏ ଭିନି ମାଠିଆ ତେଲ ନେଇ କଣ
କରିବୁ ।

ବଟୁ—ଏ ମାଠିଆ ଗାଈ ତେଲକୁ ସବୁ ଡାଳିବି ।

ସ୍ତ୍ରୀ—କ'ଣ କହିଲୁ ! ତେଲକୁ ତଳେ ଡାଳିବୁ ? (କାନ୍ଦ) ଏ
ଚଣ୍ଡାଳ ବୁଢ଼ି ତତେ କିଏ ଦେଲରେ ? ମୋର ଭିନି
ମାଠିଆ ତେଲ ତୁ ଭୂଇଁରେ ଡାଳିଦେବୁ ?

ବଟୁ—କଲେ ମାଉସୀ, ଟଙ୍କା ଦେଇ ମୁଁ ତେଲ କଣିଲି । ମୋ
ତେଲ ମୁଁ ଭୁଇଁରେ ଡାଳିବି କି ନିଆଁରେ ଜାଳିବି, ତୋର
ସେଥିରେ କ'ଣ ଗଲ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ସେ କଥା ସତ ଯେ ପୁଅ...

ବଟୁ—ଆଉ କଥା କିଛି ନାହିଁ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ତୁ ରଜା ଘର
ପାଖକୁ ଚାଲ—ମୁଁ ଯାହା କହିବି ତୁ ସେଇଆଁ କରିବୁ ।
ବୁଝିଲୁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ହଉ ଚାଲ । (ଦୁହେଁ ରଜା ଉଆସ ଆଡ଼େ ଚାଲିଲେ)

[ରଜାଙ୍କ ଉଆସର ସମ୍ମୁଖ ଘର । ବଟୁ ଓ
ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଆସିଲେ]

ସ୍ତ୍ରୀ—ହେଇତ ବାପ—

ବଟୁ—କଣ କହୁଛୁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ନାହିଁ ମୁଁ କହୁଥିଲି କି...

ବଟୁ—ଦେଖ ତେଲ ମାଉସୀ, ତୋର ଆଉ କିଛି କହିବାର
ନାହିଁ । ଏତେବେଳଯାଏ ମୁଁ ତୋତେ ଯାହା ଶିଖେଇବି,
ତୁ ଠିକ୍ ସେଇଆଁ କରିବୁ । ଯଦି ଟିକିଏ ଏପାଖ ସେପାଖ
ହେବ, ମୋ ଟଙ୍କା ମୁଁ ତୋଠୁଁ ଛଡ଼େଇ ନେବି ।

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ) ନାହିଁ ନାହିଁ ବାପା—ସୁନାଟା ମୋର—
ଧନଟା ମୋର—କିଛି ଏପାଖ ସେପାଖ ହେବନାହିଁ । ତୁ
ଯାହା ଯାହା ମତେ ଶିଖେଇବୁ ମୁଁ ସେଇତା କରିବି ।
...ମାଲପି ଜାତି ମୁଁ, ମନ ଛଟ ପଟ ହଉଛି । ପଦେ
କଥା ମୁଁ କହିବି—

ବଟୁ—ହଉ କହ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ମୁଁ ଖାଲି କହୁଥିଲି—ତୋର ଏଇ ବାୟା ବୁଦ୍ଧି...
ବଟୁ—(ଖୁସିରେ) ମନେ ପକେଇ ଦେଲୁ ମାଉସୀ—ମନେ ପକେଇ
ଦେଲୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—କ'ଣ ମନେ ପକେଇ ଦେଲି ?
ବଟୁ—ମତେ ଆଗେ କହ, ତୋର ପଦେ କଥା ତୁ କହି
ପାରିଲୁ ତ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ହଁ ।
ବଟୁ—ମୁଁ ତତେ ଯାହା ଯାହା ଶିଖେଇଛି, ତୁ ଠିକ୍ ସେୟା
କରିବୁ ତ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ହଁ ।
ବଟୁ—ମୁଁ ତୋତେ ଯୋଉ ଚଢ଼େଇ କଥା କହୁଥିଲି...
ସ୍ତ୍ରୀ—ହଁ, ହଁ ।

ବଟୁ—ତୁ ମତେ ମୋ ବାୟା ବୁଦ୍ଧି କଥା କହି ଏଇଆ ମନେ
ପକେଇ ଦେଲୁ ଯେ, ସେ ଚଢ଼େଇଟା ହେଉଛି—ବାୟା
ଚଢ଼େଇ । ବୁଝିଲୁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ହଁରେ ପୁଅ, ତୁ ମତେ ଏତେ ଢଙ୍ଗରେ ବୁଝାଉଛୁ, ମୁଁ
ବୁଝିବି ନେଇଁ ? ସବୁ ବୁଝିଲି ।
ବଟୁ—ହଉ, ତୁ ଯାଆ—ଏଇ ସେଠି ସେ ଗଛତଳେ ଠିଆ
ହେଇଥିବୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ହଉ ଯାଉଛି । (ଅନ୍ତରାଳକୁ ଗଲା)
ବଟୁ—(ଏଣିକି ନେଣିକି ବୁଝି, ବଡ଼ ପାଟିରେ) ନା-ନା-ନା ମୁଁ
ବିକିବିନି—ଜମା ବିକିବିନି—କେବେ ହେଲେ ବିକିବିନି ।
ଆରେ, ମୁଁ କହୁଛି ମୁଁ ବିକିବିନି—ତେମେ କ'ଣ
ଜବରଦସ୍ତି ମୋଠୁ ନବ ! (ବଟୁର କଥାଶୁଣି ଡମେ
ଡମେ ଲୋକ ଗହଳ ଲାଗିଗଲା) ହଇଓ ଘଇ—

ଜଣେଲୋକ—କ'ଣ ?

ବଟୁ—ମୁଁ ଯଦି ମୋ ଜନିଷ ନ ବିକିବି...

ଲୋକ—ତମର କି ଜନସ ?

ବଟୁ—ମୁଁ ଏଇନେ ମୋ ଜନସ ବିକବି ନେଇଁ । ସେତେବେଳେ
ବିକବି, ସେତେବେଳେ ଜାଣିବ କି ଜନସ ।

ଲୋକ—ଏଇ, ରଜା ଆସିଲେଣି ।

[ରଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିଲେ]

ରଜା—କ'ଣ ହେଇଛି ?

ବଟୁ—(ହାତ ଯୋଡ଼ି) ନାହିଁ ମହାରଜା—ମୁଁ ବିକବି ନାହିଁ ।

ରଜା—କଣ ବିକବୁ ନାହିଁ ?

ବଟୁ—ମୋର ଏଇ ଟୋପି—ମୁଁ ଜମା ବିକବି ନାହିଁ ମହାରଜା ।

ରଜା—ଏଇ ଗଧ ଟୋପି...

ବଟୁ—(ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ) ଗଧ ଟୋପି !

ରଜା—ଦେଖୁଛ ମନ୍ତ୍ରୀ...

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଦେଖୁଛି ମହାରଜା । ଏଇ ଗଧ ଟୋପିକୁ ପୁଣି କଣିବା
ପାଇଁ ଏତେ ଗ୍ରାହକ ଯେ, ଏ ବିକବାକୁ ନାସଲ୍ !...
ହଇରେ ଟୋକା ?

ବଟୁ—ଫୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—କ'ଣ-କଣ-କଣ ? ମତେ କଣ ଫୁରୁରୁ କଲୁଣି ।

ବଟୁ—ଏଇଟା ଗଧ ଟୋପି ନୁହେଁ—ବୁଦ୍ଧି ଟୋପି ।

ରଜା—ବୁଦ୍ଧି ଟୋପି ! ବୁଦ୍ଧି ଟୋପି ପୁଣି କଣ ?

ବଟୁ—ଏ ଟୋପିକୁ ମୁଁ ଶ୍ରରେ ପିନ୍ଧିଲେ, ଯାହାକୁ ପାରି ତାକୁ
ବୋକା କରି ଦେଇ ହବ ।

ରଜା—ଏଁ ! ଏ ଟୋପିର ତା ହେଲେ ଏତେ ଗୁଣ !

ବଟୁ—କହିବେ ତ ଯାଜେ ଯାଜେ ପରାଷା କରି ଦେଖେଇ ଦେବ ।

...କହନ୍ତୁ ମହାରଜା କାହାକୁ ବୋକା କରିବ ? ଆପଣଙ୍କୁ ?

ରଜା—(ହଠାତ୍ ବଢ଼େଇ) ମତେ ! ନା-ନା-ନା, ମତେ ନୁହେଁ—
ମତେ ନୁହେଁ ।

ବଟୁ—ଆଉ ତା' ହେଲେ...ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟ ?

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଏଁ ! ମୁଁ ? ମୁଁ କାହିଁକି ବୋକା ହେବି ? ନାହିଁରେ ବାବୁ ମୁଁ
ନୁହେଁ—ମୁଁ ନୁହେଁ ।

ବଟୁ—ହଉ ହେଲା । ରାଜା ନ ହେଲେ—ମନ୍ତ୍ରୀ ନ ହେଲେ—ଏଇ
ସେତି ସେଇ ଯୋଡ଼ ମାଉସୀଟି ଠିଆ ହେଇଛି, ତାକୁ ମୁଁ
ବୋକା କରୁଛି । (ଡାକିଲା) ହେ ମାଉସୀ—

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) କ'ଣ ?

ବଟୁ—ତୋ ମୁଣ୍ଡରେ କ'ଣ ମୁଣ୍ଡେଇରୁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) ତେଲ ପସର ।

ବଟୁ—କି ତେଲ—କି ପସର ?

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) ଟୋକେଇ ଭିତରେ ଭିନଟା ତେଲ ଠେକ ।

ବଟୁ—ଠେକି ଉପରେ କ'ଣ ଘୋଡ଼େଇରୁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) କନା ଖଣ୍ଡେ ।

ବଟୁ—ସେ କନା ଉପରେ କ'ଣ ବସିଛି ଜାଣିରୁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) କ'ଣ ?

ବଟୁ—ଫୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) କ'ଣ କହିଲୁ ?

ବଟୁ—ଗୋଟାଏ ବାୟା ଚଢ଼େଇ—ତୋ ପସର ଉପରେ ବସା
ବାନ୍ଧିଲଣି ?

ସ୍ତ୍ରୀ—(ଭିତରୁ) କାହିଁ ? କୋଉଠି ବା ? କୋଉଠି ସେ ବାୟା
ଚଢ଼େଇ ? (ଭିତରୁ ତେଲ ଠେକ ତଳେ ପଡ଼ି ଶବ୍ଦ
ଯିବାର ଶବ୍ଦ) ଇଲେ ମୋ ତେଲ ପସର ଗଲା—

ବଟୁ—କ'ଣ ହେଲା ମାଉସୀ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—(ମଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଆସି) ବାୟା ଚଢ଼େଇ ଦେଖିବି ବୋଲି
ସେମିତି ମୁହଁ ଉପରକୁ ଟେକି ଦେଇଛି, ଭିନଟା ଯାକ
ତେଲ ଠେକ ତଳେ ପଡ଼ି ରୁନା ହେଇଗଲା । (ରାଗି)
ରହରେ ଟୋକା, ତୋରୁ ମୁଁ ମୋ ତେଲ ଅସୁଲ
କରିବି ।

ବଟୁ—କାହିଁକି ? ମୋର କି ଦୋଷ ? ତୁ ଏଡ଼ିକି ବୋକା ଯେ ମୁଁ ଶୁରେ ତେଲ ପସରା ରଖି ବାୟା ଚଢ଼େଇ ବସା ଦେଖିବୁ ବୋଲି ମୁହଁ ଉପରକୁ ଟେକି ଚାହିଁଛୁ ? ଏଥିରେ ପୁଣି ମୋର ଦୋଷ ହେଇଗଲା ?...ଏଇଠି ମହାରାଜ ଅଛନ୍ତି, ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଗୁହାରି କର—
ଦୋଷ ତୋର କି ମୋର ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ନାହିଁ ଲେ ମା—ଜାଣିତ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାର ତେଲ ମାଟିରେ ମିଶିଲା—ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଆଉ କି ଗୁହାରି ଦେବ ? ତୋ କଥା ଶୁଣି ମୋ ବୁଦ୍ଧିତ ଭ୍ରମ ହେଲା—ମୁଁ ବୋକା ପାଲଟି ଗଲି ।

ବଟୁ—ହଁ ସେଇଆ କହ । ମୋ ଦୋଷ ଦଉଛୁ କାହିଁକି ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ନାହିଁରେ ପୁଅ, ମୋ ଭାଗ୍ୟରେ ଯାହା ଥିଲା ମୁଁ ଭୋଗିଲି । ଆଉ କାହା ଦୋଷ ଦେବି କାହିଁକି ? ମୁଁ ଯାଉଛି ।
(ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ରଜା—(ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ) ଦେଖିଲିତ ମନ୍ତ୍ରୀ...

ମନ୍ତ୍ରୀ—(ନିମ୍ନ ସ୍ତର) ଦେଖିଲି ମହାରାଜ । ଟୋକାଟା ହାତେ ହାତେ ପ୍ରମାଣ ଦେଖେଇ ଦେଲା !

ରଜା—(ନିମ୍ନ ସ୍ତର) ମତେ ଆଉ ବୋକା କରିବାକୁ ଆସି ନାହିଁତ ?

ମନ୍ତ୍ରୀ—(ନିମ୍ନ ସ୍ତର) ଅସମ୍ଭବ କ'ଣ ?

ରଜା—(ନିମ୍ନ ସ୍ତର) ମୁଁ କହୁଛି, ଟୋପିଟା ଆମେ କଣିବା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—(ନିମ୍ନ ସ୍ତର) ଠିକ୍ କଥା ଗୁମୁ—କଣି ନଅନ୍ତୁ ।

ରଜା—ଓ ଟୋପିବାଲା, ତମ ନାଁ କ'ଣ ?

ବଟୁ—ମୋ ନାଁ ବଟୁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ବଟୁ, ମହାରାଜା ତୁମ ଟୋପିଟା କଣିନେବେ ।

ବଟୁ—ମୋର ଏଇ ଟୋପିଟାକୁ ? ଏଇଟାକୁ ତ ଆପଣ ସେତେ-
ବେଳେ ଗଧ ଟୋପି କହୁଥିଲେ ।

ରାଜା—ଗଧ ହେଉ କି ବୁଦ୍ଧି ହେଉ ମୁଁ ସେ ଚୋପିଟାକୁ କଣିବି ।
ଦିଅ ମତେ ।

ବଟୁ—ଚୋପିଟା ତ ମୁଁ ବଳି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ସେ କଥା ହେଲ ପାରିବନି ବଟୁ । ମହାରାଜା ଯେତେବେଳେ
ଗୁଡ଼ୁଁ ଚନ୍ଦ୍ର, ଚୋପିଟା ତମକୁ ଦବାକୁ ହବ—ଦିଅ ।

ବଟୁ—ହଉ ଆଜ୍ଞା, ନିଅନ୍ତୁ । (ଚୋପିଟି ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଲା)

ରାଜା—ବେଶ୍, ମୁଁ ଚୋପି ନେଲି—ଆଉ ତମେ ଏଇ ନିଅ ଚୋପିର
ଦାମ୍—ଦଶଟି ସୁନା ମୋହର ।

ବଟୁ—ମହାରାଜାଙ୍କ ଦୟା ।

ରାଜା—ଦେଶ ବଟୁ, ଏଥର ମୁଁ ମୁଣ୍ଡରେ ଚୋପି ପିନ୍ଧି, ପ୍ରଥମେ
ତମକୁ ବୋକା କରବି ।

ବଟୁ—କରନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ।

ରାଜା—(ଚୋପି ପିନ୍ଧି) ତୁମ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ କ'ଣ ଅଛି ଜାଣ
ବଟୁ?

ବଟୁ—ଫୁରୁ-ରୁ-ରୁ-ଉ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ହେଉ ! ସେମିତି କ'ଣ କହୁଛ ? ମହାରାଜା ଯାହା କହୁଛନ୍ତି
ତାର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

ରାଜା—କୁହ ବଟୁ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ବଟୁ—ନାହିଁ ମହାରାଜା ।

ରାଜା—କ'ଣ ନାହିଁ ମହାରାଜା ?

ବଟୁ—ଥୁଲ ମହାରାଜା—ଗଧ ଚୋପି ଥୁଲ । ଆଉ ମୋ ମୁଣ୍ଡ
ଉପରେ ସେ ଚୋପି ନାହିଁ—ଅଛି ଆପଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ
ଉପରେ ।

ରାଜା—ଦେଖୁଛନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀ !

ମନ୍ତ୍ରୀ—କିଓ ବଟୁ, ତମ କଥାତ ଠିକ୍ ହେଲା ନାହିଁ । ରାଜା ଚୋପି
ପିନ୍ଧିଲେ, ତମେ ତ ବୋକା ହେଲ ନାହିଁ ?

ବଟୁ—ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ବୋକା ହେଲି ନେଇଁ, ନିଜେ ରାଜା
ବୋକା ହେଲେ ।

ରାଜା—ମାନେ ?

ବଟୁ—ମାନେ, ରାଜକୁମାରୀ ଆଉ ତାଙ୍କ ସହିତ ଅଧେ ରାଜ୍ୟ...

ରାଜା—ହେଇ ପାରିବନି—ନା, ତା ହେଇ ପାରିବନି...

ବଟୁ—ଆପଣ ତ ନିଜେ ସତ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ରାଜା—ଏତକରେ ମୁଁ ମୋ ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ତୁମେ
ଯଦି କାଲି ଏଇ ସମୟ ଭିତରେ ମୋର ଏ ମନ୍ତ୍ରୀକୁ ବୋକା
କରି ଦେଇ ପାରିବ...

ମନ୍ତ୍ରୀ—ନାହିଁ ମହାରାଜ, ମୁଁ ବୋକା ହେବି ନାହିଁ—ମୁଁ କାହିଁକି
ବୋକା ହେବି...ଏ ଟୋକା କିଛି କମ୍ ଜନ୍ମ ନୁହେଁ ।

ରାଜା—ଶୁଣ ବଟୁ, ମୁଁ ଯାହା କହିଛି—ତୁମେ ଯଦି କାଲି ଏଇ
ସମୟ ଭିତରେ ମୋର ମନ୍ତ୍ରୀକୁ ବୋକା କରି ଦେଇ
ପାରିବ, ତା ହେଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବି ।
ଯାଅ ।

[ବଟୁର ଘର । ଡାକ ଡାକ ବଟୁ ଆସିଲା]

ବଟୁ—ବୋଉ-ବୋଉ.....

ବୋଉ—(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆସିଲା) କେଇ ପାହାର ଚାହିଁଲୁ ଖାଇଲୁରେ
ବଟୁ ? ଭଲ ଭଲ ତୋ ପିଠି କ'ଣ ଫାଟି ଯାଇଛି ?

ବଟୁ—କ'ଣ ହେଲା—ମୋ ପିଠି ଫାଟିବ ? ମୁଁ ପୁଣି ରଜାଠୁ
ଚାହିଁଲୁ ମାଡ଼ ଖାଇବି ? ଏଇ ଦେଖ (ସୁନା ମୋହର
ବୋଉକୁ ଦେଲା)

ବୋଉ—ଇଏ କ'ଣ ! ଦଶଟା ସୁନା ମୋହର ! କୋଉଠୁ ଆଣିଲୁ ?

ବଟୁ—ଯୋଉ ଗଧ ଟୋପି କଣିବାକୁ ମତେ ଦଶଟା ପଇସା ତୁ
ଦଉ ନଥିଲୁ—ଆଉ ଯୋଉ ରଜା ହାତରୁ ଚାହିଁଲୁ ମାଡ଼
ଖାଇ ଭାଇର ପିଠି ଫାଟି ଯାଇଛି—ମୋର ସେଇ ଗଧ
ଟୋପିକି ମୁଁ ସେଇ ରଜାକୁ ବଳି ଏ ଦଶଟା ସୁନା
ମୋହର ଆଣିଛି ।

ବୋଉ—କ'ଣ କହୁଛୁରେ ବଟୁ !

ବଟୁ—କାଲିକି ଦେଖିବୁ ରାଜକନ୍ୟା ଆଉ ରାଜ୍ୟରୁ ଅଧେ ।
ଏଇନେ ଯା, ଭାଇ ପିଠିରେ ଆଉ ଜଡ଼ା ତେଲ ମାଲିୟ
କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । କୁକୁଡ଼ା ସୋରୁଆ କରି ଭାଇକୁ
ଖାଇବାକୁ ଦେ—ଭାଇ ଦେହରୁ ଦରଜ ବବାକ୍ ଗୁଡ଼ିଯିବ ।
...କାଲି ମୋର ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା । ...ହଁ
ବୋଉ, ମେଳାରୁ ମୁଁ ଯୋଉ ନକଲି ନିଶା, ଦାଡ଼ି ଆଉ
ରଜିନି ଚଷମା କଣିଆଣିଥିଲି, ସେ ସବୁ ବାହାର କରି
ରଖ—କାଲି ସକାଳେ ମୋର ଦରକାର ।

[ପର ଦିନର ଘଟଣା । ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାର
ସେଇ ସ୍ଥାନ । ଗୋଟିଏ ଅଖା ଘେନି ବଟୁ
ଆସିଲା । ତା ମୁହଁରେ ନକଲି ନିଶା ଦାଡ଼ି ଓ
ରଜିନି ଚଷମା । କିଛି ଯିବା ପରେ ଜଣେ
ଲୋକ ଆସି ବଟୁକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହେଲା]

ବଟୁ—କଣ ଦେଖୁଛ ?

ଲୋକ—ତୁମକୁ ।

ବଟୁ—କାହିଁକି ?

ଲୋକ—ତମେ ସେମିତି ଦେଖିଲ ଭଲଆ ହେଉଚ ବୋଲି ତୁମକୁ
ଦେଖୁଛି ।

ବଟୁ—ଦେଖିବାକୁ ଭଲ ଲାଗୁଛି ?

ଲୋକ—(ଖୁସିରେ) ଓଃ ! ଏମିତି ପଦାର୍ଥ ମୁଁ କେବେ କୋଉଠି
ଆଗରୁ ଦେଖି ନ ଥିଲି । ଦେଖିବାକୁ ଏମିତି ଖୁସି ଲାଗୁଛି...

ବଟୁ—ହଉ, ତମେତ ଖୁସି ହେଲ, ଏବେ ମତେ ଟିକାଏ ଖୁସି
କରାଅ...

ଲୋକ—କୁହ ମହାଶୟ, କେମିତି କ'ଣ ଖୁସି କରେଇବ ?

ବଟୁ—ଏଇ ଟଙ୍କାଟି ନଅ (ଟଙ୍କା ଦେଲା)

ଲୋକ—ଟଙ୍କା ନେଇ ମୁଁ ଆହୁର ଖୁସି ହେଲି । ତମକୁ କେମିତି ଖୁସି କରେଇବ କୁହ ।

ବଟୁ—ଏଇ ଦେଖ, ମୁଁ ଏ ଅଖା ଭିତରେ ପଶିଲି (ଅଖା ଭିତରେ ପଶିଲା)

ଲୋକ—ହଁ, ତେମେ ପଶିଲ ମୁଁ ଦେଖିଲି ।

ବଟୁ—ତମେ ଏ ଡୋରରେ ଅଖା ମୁହଁକୁ ବାନ୍ଧ ।

ଲୋକ—(ବାନ୍ଧ) ହଁ ବାନ୍ଧିଲି ।

ବଟୁ—ଏଇ ଦେଖ ମୁଁ ଏଠି ଏମିତି ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲି ।

ଲୋକ—ହଁ ବାବା ଦେଖିଲ—ଅଖା ମିଶା ତମେ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲ ।

ବଟୁ—ଆଉ ଟିକିଏ ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏଇ ବାଟେ ଯିବେ ।

ଲୋକ—ଯାଆନ୍ତୁ ।

ବଟୁ—ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିବା ଯାଏ ତୁମେ ମତେ କହୁଥିବ—କିଏ ? ଏଠି ଅଖାଟା ଭିତରେ ପଶି କିଏ ଏମିତି ପଡ଼ିଛି ?

ଲୋକ—କହିବ ।

ବଟୁ—ମୁଁ ସେଇଠୁ ତୁମକୁ ଚାପା ଗଳାରେ କହିବ—ଗ୍ରେପ୍ ।

ଲୋକ—କାହିଁକି ବାବା, ମତେ କାହିଁକି ତମେ ଗ୍ରେପ୍ କହିବ ?

ବଟୁ—ତମକୁ ଗ୍ରେପ୍ କହିଲେ ପଛ ମୁଁ ଖୁସି ହେବ ।

ଲୋକ—(ଖୁସିରେ) ହଉ ହେଲା-ହେଲା, ତମେ ମତେ ଗ୍ରେପ୍ କହିବ ।

ବଟୁ—ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିବା ଯାଏ ଆମ ଭିତରେ ଏଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲୁଥିବ ।

ଲୋକ—ହଁ ଚାଲୁଥିବ ।

ବଟୁ—ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେମିତି ଆଉ କିଛି ଜାଣିବେନ ।

ଲୋକ—ନା ଜାଣିବେନ । ଏଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ବଟୁ—ବେଶ୍, ଚଞ୍ଚଳ ଆରମ୍ଭ କର ।

ଲୋକ—କିଏ ଏଠି ଅଖାଟା ଭିତରେ ପଶି ଏମିତି ପଡ଼ିବ ?

ବଟୁ—ଗ୍ରେପ୍ ।

ଲୋକ—ଆରେ ତୁ କିଏ ?

ବଟୁ—ଗ୍ରେପ୍ ।

ଲୋକ—ଆରେ ମୁଁ ତତେ ଏତେ କଥା ପଚାରୁଛି, ତୋର ଖାଲି
ଗ୍ରେପ୍ ଗ୍ରେପ୍ ଚାଲିବ ?

ବଟୁ—ଗ୍ରେପ୍ । (ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିଲେ)

ମନ୍ତ୍ରୀ—କ'ଣ ହେଉଛି ?

ଲୋକ—ଦେଖନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଏ ଅଖା ଭିତରେ କିଏ ଗୋଟାଏ ପଶିବ ।
ଆଉ ପଚାରିଲୁ କହୁଛି—ଗ୍ରେପ୍ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ହେ, ଅଖା ଭିତରେ କିଏ ତୁ ?

ବଟୁ—ଗ୍ରେପ୍ ।

ଲୋକ—ହେ ଅଖା, ନିଜେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପରା ପଚାରୁଛନ୍ତି, ତୁ ଗ୍ରେପ୍
ଗ୍ରେପ୍ କ'ଣ ହଉଛି ?

ବଟୁ—(ଗୁପ୍ତାଗଳାରେ) ଆପଣ ଆଜ୍ଞା ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟ ?

ମନ୍ତ୍ରୀ—ହଁ । ମୁଁ ଏ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ । ତୁ କିଏ ? ଆଉ ଏ ଅଖା
ଭିତରେ କାହିଁକି ପଶିବ ?

ବଟୁ—(ଡରି ଡରି) ଆଜ୍ଞା ସିଏ ଇଆଡ଼କୁ ଆସୁଛି—ଆପଣଙ୍କ
ପାଖକୁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—(ଡରିଯାଇ) କିଏ ସେ ?

ବଟୁ—ଆଜ୍ଞା ସେଇ—ସିଏ କାଲି ଆପଣଙ୍କୁ ବୋକା କରିବ ବୋଲି
କହିଥିଲା, ସେଇ ଆସୁଛି । ଆଉ ସେ ବାଟରେ ଯାହାକୁ
ଦେଖୁଛି, ତାକୁ ବୋକା ନ କରି ଚାଲୁଛି ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—(ଆଦୂର ଡରଯାଇ) ସେଇ ତା' ହେଲେ ଆୟୁର ! ରଜାଙ୍କୁ
 ଯେତେବେଳେ ବୋକା କଲ, ମତେ ସେ କ'ଣ ଗୁଡ଼ିବ ?
 ମୁଁ ଏବେ କରିବି କ'ଣ ?

ବଟୁ—ଆଜ୍ଞା ପାଟି କରନ୍ତୁନି, ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯିବ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—କି ହଇରାଣରେ ରଜା ମତେ ପକାଇଲେ । ରଜା ସଭାରେ
 ଥିଲ—ରଜା ମତେ ଏଠିକି ପଠେଇଲେ—ଆଉ ଟିକିଏ
 ପରେ ରଜା ନିଜେ ଏଠିକି ଆସିବେ । ମୁଁ କି ବୁଦ୍ଧି
 କରିବି ! ଆଜ୍ଞା ତୁ କିଏ ? ତୁ ଏ ଅଖା ଭିତରେ କାହିଁକି
 ପଶିବୁ ?

ବଟୁ—ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧି ଅଖା । ଏ ଅଖା ଭିତରେ ଯିଏ
 ପଶିବ, ଦୁନିଆର ସବୁଠୁ ବୁଦ୍ଧିଆ ଲୋକ ବି ତାକୁ ବୋକା
 କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଓଲଟା ତା ପାଖରେ ନିଜେ ବୋକା
 ହେଇଯିବ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ତେବେ ତୁ ଚଞ୍ଚଳ ସେ ଅଖା ଭିତରୁ ବାହାରିଲୁ, ମୁଁ
 ପଶେ...

ବଟୁ—ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ପୁଣି ମିଛଟାରେ ବୋକା ହେବି !

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଓଃ, ତୁ ଆଉ ଡେରି କରନା—ତୁ ଯାହା ମାଗିବୁ ମୁଁ
 ଦେବି । କେତେ ଟଙ୍କା ନବୁ ? ପାଆଁଣ ଟଙ୍କା ?

ବଟୁ—ଟଙ୍କା କଥା ଆଉ କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା, ଟଙ୍କାତ ମତେ
 ଦେବେ...ଆପଣ ଏତେ ବଡ଼ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ, ଆପଣ ରକ୍ଷା
 ପାଇଯା'ନ୍ତୁ । ...ଅଖା ଫିଟାନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ବାହାରିବି ।
 (ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଖା ଫିଟାଇଲେ । ବଟୁ ବାହାରିଲା)

ମନ୍ତ୍ରୀ—ବାବ୍ବା ! କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ନିଶ ଦାଡ଼ି ତମର...

ବଟୁ—ସେଇଥି ପାଇଁ ଆଜ୍ଞା ବେଶି ଡର—ନିଶ ଦାଡ଼ି ଦେଖି ଆଗ
 ବୋକା କରିଦବ । ପଶନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଅଖା ଭିତରେ ଚଞ୍ଚଳ
 ପଶନ୍ତୁ—ଏଇ ଆସି ଗଲା ନା କଣ !

ମନ୍ତ୍ରୀ—ହଉ, ମୁଁ ପଶିଲି, ତୁ ମୁହଁଟା ବାନ୍ଧଦେ ।

ବଟୁ—(ଅଖା ମୁହଁ ବାନ୍ଧି) ବାନ୍ଧିଲି ଆଜ୍ଞା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ମତେ ଏଇଠି ଜଗିକରି ଠିଆ ହ' ।

ବଟୁ—ଆପଣଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ରହିଲି ଆଜ୍ଞା—(କଥା କହିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବଟୁ ଅଖା ସୁଦ୍ଧା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଟେକି ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖିଲା)

ମନ୍ତ୍ରୀ—କରେ—କରେ ? ମତେ ଏ ଅଖାଟା ଭିତରେ ପୁରାଇ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଟେକି ନଉଛୁ କୁଆଡ଼େ ?

ବଟୁ—ବୋକା ଅଖା ଭିତରେ ଲୋକ ପଶିଲେ ଫଳ କଅଣ ହୁଏ ସେଇ କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ।...ଏଇତ, ମହାରାଜ ଏଣିକି ଆସୁଛନ୍ତି ।

(ରଜା ଆସିଲେ, ବଟୁ ନକଲି ନିଶ, ଦାଢ଼ି ଓ ଚଷମା ସବୁ କାଢ଼ି ପକାଇଲା)

ରଜା—କିଏ ? ବଟୁ ?

ବଟୁ—ପ୍ରଣାମ ଆଜ୍ଞା (ଅଖାକୁ ତଳେ ଥୋଇଲା ।)

ରଜା—ଏ ଅଖା ଭିତରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ବଟୁ—ଫୁର୍-ର୍-ର୍-ଉ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଆଜ୍ଞା ମହାରାଜ, ଅଖା ଭିତରେ ମୁଁ ।

ରଜା—କିଏ ? ମନ୍ତ୍ରୀ ?

ମନ୍ତ୍ରୀ—ହଁ ଆଜ୍ଞା—ଆପଣଙ୍କ ହତଭାଗା ମନ୍ତ୍ରୀ ଏ ଅଖା ଭିତରେ । ଅଖା ଖୋଲିବାକୁ ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ରଜା—ବଟୁ, ଅଖା ଖୋଲ । (ବଟୁ ଅଖା ଖୋଲିଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ବାହାରିଲେ)

ମନ୍ତ୍ରୀ—କିଏ ବଟୁ ! ତୁମେ ଏ କାମ କରିଚ । ତୁମ ନିଶ, ଦାଢ଼ି ?

ବଟୁ—ନିଶ, ଦାଢ଼ି ! ଫୁର୍-ର୍-ର୍-ଉ ।

ରଜା—ମନ୍ତ୍ରୀ, ମନ୍ତ୍ରୀ ତମେ ବି ବୋକା ହେଲ !!

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଦେଖୁଛନ୍ତି ତ ମହାରାଜ !

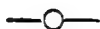
ରାଜା—(ଜୋର୍ରେ ହସି ହସି) ବଟୁତମକୁ ବି ବୋକା କରି
ଛାଡ଼ିଲ !

ମନ୍ତ୍ରୀ—ଆପଣ ହସୁଛନ୍ତି ରାମୁ—ଆପଣ ବି ତ ବୋକା ହୋଇ-
ଥିଲେ !

ରାଜା—ଓ ! ମୁଁ ବୋକା ହୋଇଥିଲି ପରା ? ତା ହେଲେ ତୁମେ ହସ
(ଦୁହେଁ ହସିଲେ)

ବଟୁ—ଆଜ୍ଞା ଆପଣଙ୍କ ସତ୍ୟ ?

ରାଜା—ଏଥରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ଅଛି ? ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ମୋ ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା
କରିବି । ତମେ ଆସ, ଉଆସକୁ ଆସ ।...ଆସ ମନ୍ତ୍ରୀ ।

ଛେନା ଯୋଡ଼ିଠା

ଚରଣ

ଧନରାମ—ବୟସ ୩୦ ବର୍ଷ

ସୁନା—ବୟସ ୧୨ ବର୍ଷ

ରୂପା—ବୟସ ୧୦ ବର୍ଷ

ଛେନା ପୋଡ଼ିଠି

(ପକ୍ଷୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ଗୃହର ଏକ ବଡ଼ କୋଠା । କୋଠାରେ ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଧନୀୟମ ତଳେ ବସି ଖଣ୍ଡେ ଅଙ୍ଗାର ସାହାଯ୍ୟରେ ଚଟାଣରେ ହସାବ କରୁଛନ୍ତି । ଧନୀ ଟିକିଏ ମୋଟା ଲୋକ, ହୋଇଥିବାରୁ ତଳେ ବସି ନିଜ ପଡ଼ି ହସାବ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିଷ୍ପ୍ରୟ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି । ତଥାପି ସେ ହାରି ନ ଯାଇ ତାଙ୍କ କାମରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।.....କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ପ୍ରାୟ ନିଃଶବ୍ଦରେ ସେ ଘରକୁ ଆସିଲେ ସୁନା ଓ ରୂପା । ସେମାନେ ଦୁଇ ଭଉଣୀ । ଧନୀ ହେଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଭଣେଇ । ଧନୀକୁ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି, ସେମାନେ ଟିକିଏ ଦୂରେଇ ଠିଆ ହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ)

ସୁନା—ତୁ ମତେ କାହିଁକି ଏଠିକି ଡାକ ଆଣିଲୁ ?

ରୂପା—ଧନୀ ଭାଇ ପର କହିଲେ- ଯା ରୂପା, ତୋ ସୁନା ଅପାକୁ ଡାକ ଆଣ ।

ସୁନା—ଧନୀ ଭାଇଙ୍କର ଏଠି କଣ ଚାଲିଛି ?

ରୂପା—ହସାବ ।

ସୁନା—କି ହସାବ ?

ରୂପା—କ’ଣ ତାଙ୍କର ସେ ନ’ ପଇସାର ହସାବ ଚାଲିଛି ।

ସୁନା—ଏମିତିକା କାହିଁ ନିକୁନ୍ତ ଲୋକ ମୁଁ କୋଉଠି ଦେଖି ନାହିଁ ପର ! ନଅଟା ପଇସା ପାଇଁ କାଲିଠୁ ଗୁଣି ହଉଛନ୍ତି ।

ଧନୀ—(ହିସାବ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମୁହଁ ନ ଟେକି) କିଏ
କୋଉଠି କ'ଣ କହୁଛି ?

ସୁନା—ମୁଁ ଏଠି ମୋ କଥା କହୁଛି ।

ଧନୀ—କ'ଣ ତୋ କଥା ?

ସୁନା—ତେମେ ମତେ କାହିଁକି ଡକେଇ ପଠେଇଲ ?

ଧନୀ—ରହ, କହୁଛି ।

ସୁନା—ତମର ଏଠି ଏ' କ'ଣ ରୁଲିଛି ?

ଧନୀ—ଦେଖୁଛି ପର, ହିସାବଟା ମିଳୁନି ।

ସୁନା—କ'ଣ ସେଇ ନ' ପଇସାର ହିସାବ ?

ଧନୀ—(ସିଧା ହେଇ ବସି) ହଁ ଲେ ସୁନା, ମଣିଷ ମୁଣ୍ଡ ଖରପ
ହୋଇ ଗଲଣି ।

ସୁନା—ହବନେଇ ! ତମର କେତେ କେତେ ଟଙ୍କାର ମହାଜନା—
ଏତେ ଟଙ୍କା ଭିତରୁ ନଅଟା ପଇସା ଖୋଜି ବାହାର
କରିବା କ'ଣ ସହଜ କଥା ?

ଧନୀ—ଆଲୋ ଇଏ କଣ ମହାଜନା ଟଙ୍କା ହିସାବ ? ମହାଜନା
କାରବାର ହେଇଥିଲେ ତ ଦେହ ଧରି ରହି ହୁଅନ୍ତା ।
ଜାଣନ୍ତି ପାଞ୍ଚଟା ଦିନଟା ଲାଭ ହେଲା—ସେଥିରୁ ପାଞ୍ଚଦିନ
ପଇସା ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଇଗଲା—

ସୁନା—ଇଏ ତୁମର କୋଉ ହିସାବ ?

ଧନୀ—ଆମ ଘରୁ ତମ ଘରକୁ ଆସିବା ଯାଏ ଯୋଉ ବାଟ ଖର୍ଚ୍ଚ
ହେଲା, ସେଇଥିରେ ଏ ନ' ପଇସା ଗୋଳମାଳ ହେଇ
ଯାଇଛି ।... ସହଜେ ତ ଟ୍ରେନ୍ ମଟରରେ ଏତେ-
ଗୁରେ ପଇସା ବୃଥା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଆସିଲ— ତା' ଉପରେ
ଏ ପଇସା କେତୁଟା ପୁଣି ବାଏ ବାଏ ଉଡ଼ିଗଲା ।

ସୁନା—ହେ ଧନୀ ଭାଇ, ଏ କଥା କହୁତ ତେମେ ? ତେମେ ଜ୍ଞାଇଁ
କୁଣିଆ—ଗଣୁର ଘରକୁ ଆସିଲ । ଏଥିରେ ତମର ପଇସା
ବୃଥା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଇଗଲା ?

ଧନୀ—ତୁ ବୁଝୁନୁ ସୁନା—ତମ ଘରକୁ ଆସିଲ ବୋଲି କ'ଣ ମୋର ଦୁଃଖ ହଉଛି ? ହେଲେ ଯୋଉ କାମ ମୁଁ ନ ଆସିଥିଲେ ହେଲ ପାରିଥାନ୍ତା, ସେଥିପାଇଁ ଏ ବୃଥା ଖର୍ଚ୍ଚ କାହିଁକି ? ଏ ସବୁ ମୂଳରେ ହଉଛି ତୋ' ଅପା । ଏକା ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲେ— ସୁନା ରୂପା ଦୁହଁକୁ ଯାଇ ନେଇ ଆସ— ଭଦ୍ରା କାଳୀ ମେଲଣ ଦେଖିବେ । କିରେ ବାବୁ ! ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ମୁଁ ପଇସା ବାଟଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଜଣେ ଲୋକ ଆସିବା ଦରକାର କଣ ? ଚିଠିଖଣ୍ଡେ ଲେଖି ଦେଇଥିଲେ କ'ଣ ତମେ ଦିହେଁ ଯାଇ ନ ଥା'ନ୍ତ ?

ସୁନା—କଣ ହେଲା ? ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ ଆମେ ଚାଲି ଯାଇଥାନ୍ତୁ ?

ଧନୀ—କାହିଁକି ? ଟ୍ରେନ୍ ମଟର ବାଟତ ପଡ଼ିଛି । ଅସୁବିଧାଟା କ'ଣ ?

ସୁନା—ହଁ ! ଆମ ଗରଜ ସବୁ ନ ଥିଲା—ଆମେ ଏକା ଏକା ତମ ଘରକୁ ଯାଉଥିଲୁ !!

ଧନୀ—ଛୁଡ଼ ! ଅର୍ଥ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରି ତ ମୁଁ ଆସିଲିଣି— କ'ଣ ଆଉ ସେଥିରୁ ମିଳୁଛି । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ଏ ନ' ପଇସା !

ସୁନା—ସତରେ ଧନୀ ଭାଇ, ଏ ନ' ପଇସାର ହସାବ ମିଳୁ ନାହିଁ ?

ଧନୀ—ନାହିଁ ପରା—କେତେ ହସାବ କଲିଣି ।

ସୁନା—ହେଲେ ହସାବ କରିବାକୁ କ'ଣ କାଗଜ ପେନ୍‌ସିଲ ନାହିଁ ଯେ, ଘର ସାରା ଅଙ୍ଗାର ଘଷି ଘଷି କଲା ବାଲୁ ବାଲୁ କଲଣି ? ହଇଲେ ରୂପା, ଧନୀ ଭାଇଙ୍କୁ କାଗଜ ପେନ୍‌ସିଲ ଦେଇ ନ ଥିଲୁ ?

ରୂପା—ଦେଇ ଥିଲା ତା ଏଇ ପରା କାଗଜ ପେନ୍‌ସିଲ ଏଇଠି ଥୁଆ ହେଇଛି ।

ଧନୀ—ସହଜେ ତ ନ' ପଇସାର ହସାବ ମିଳୁନାହିଁ, ତା' ଉପରେ ପୁଣି କାଗଜ ପେନ୍‌ସିଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ପଇସା ନଷ୍ଟ କରିବ ? ମୋ ଦେଇ ଏ କାମ ହେଇ ପାରିବ ନାହିଁ !!

ସୁନା—ଧନ୍ୟ ତମେ ଧନୀ ଭାଇ !! ତେମେ ସେମିତି ପଇସାକୁ ବାନ୍ଧ
ରଖିବ, ପଇସା ସେମିତି ତମକୁ ବାନ୍ଧ ରଖିଛି ! ହଉ,
ଆଲୋ ରୂପା ଯିବା । ସିଏ ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗାର ଦସି
ହଉଥା'ନ୍ତୁ ।

ଧନୀ—ଆଲୋ ତୁ ଯାଉଛୁ କୁଆଡ଼େ ? ମୁଁ ତୋତେ ଡାକିଥିଲି
ପର ।

ସୁନା—କାହିଁକି ଡାକିଥିଲ ? ତମ ହସାବତ ଏ ଯାଏଁ ସରିଲା
ନାହିଁ ।

ଧନୀ—ହସାବ ଆଉ । ବେଳ ହେଇ ଗଲାଣି, ଯିବ ନାହିଁ ?

ସୁନା—ଗାଡ଼ିତ ଯାଇ କାହିଁ କେତେବେଳେ । ଏତିକି ବେଳୁ ଯାଇ
କ'ଣ କରିବା ।

ଧନୀ—ଏଠୁ ସ୍ଟେସନ ତ ପୁଣି ତିନି କିଲୋମିଟରର ବାଟ ।

ସୁନା—ହଉ ତିନି କିଲୋମିଟର । ଯାଇକୁ ରକ୍ତସାରେ ଯିବାକୁ ତ
ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ସମୟ ବି ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

ଧନୀ—(ଛେପ ଡୋକ) ଯାଇକୁ ରକ୍ତସାରେ ଯିବା ?

ସୁନା—ହଁ, ଏଠୁ ତ ସମସ୍ତେ ସ୍ଟେସନ ଯାଇକୁ ରକ୍ତସାରେ
ଯା'ନ୍ତି—ଆମେ ଯାଇକୁ ରକ୍ତସାରେ ଯିବା ।

ଧନୀ—କାହିଁକି ? ଚାଲିକରି ଗଲେ ହ'ନ୍ତା ନାହିଁ !

ସୁନା—କ'ଣ ହେଲା ! ତିନି କିଲୋମିଟର ବାଟ ଆମେ ଚାଲି ଚାଲି
ଯିବୁ ?

ଧନୀ—ହଁ । ବୃଥା ଏତେ ଗୁରୁଏ ପଇସା ରକ୍ତସାରେ ଖୁଆଇ
ଲାଉ କ'ଣ କହିଲୁ ? ଚାଲିକରି ଯିବା ଭଲ ।

ସୁନା—ହଇଲୋ ରୂପା ତୁ ଚାଲି କରି ଯିବୁ ?

ରୂପା—ତୁ ?

ସୁନା—ମୋ କଥା ଛାଡ଼ । ମୋ ଗୋଡ଼ରେ ତ କାଲିଠୁ ଗୋଟାଏ
ଆଲିପିନ୍ ପଶିଯାଇଛି ଯେ ପାଦ ଉଠେଇ ହଉନି । ମୁଁ

ଯାଇ ପାରିବନି । ମିରୁ ଯଦି ତୁ ଯାଆ । (ରୂପାକୁ ଆଖି
ଠାରି ଦେଲା)

ରୂପା—ମୁଁ ଆଉ ଯିବି କେମିତି ? ମୋ ଅଣ୍ଟାରେ କାଲିଠୁ ଗୋଟାଏ
ରକା ପଶିଛି ଯେ, ମୁଁ ଅଣ୍ଟା ସଳଖି ଠିଆ ହେଇ
ପାରୁନି...

ସୁନା—ତା’ ହେଲେ ଧନୀ ଭାଇ, ତେମେ ଏକା ଫେରି ଯାଅ ।
ଅପାକୁ କହିଦବ ଆମେ କେହି ଯାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ଧନୀ—ଏକଥା ଯାଇ ମୁଁ ଅପାକୁ କହିଲେ ଅପା ମତେ ଆଉ ଏ
ଦୁନିଆରେ ରଖିବ ?

ସୁନା—ଆଉ ଆମକୁ ଚଲେଇ ଚଲେଇ ନେଲେ ତମେ ଏ ଦୁନିଆରେ
ରହିବ—ନାହିଁ !

ଧନୀ—ମୁଁ ଜାଣେ ତୋ’ ପାଦରେ ଆଲପିନ୍ ପଶିନି କି ତା’
ଅଣ୍ଟାରେ ରକା ପଶିନି । ମିଛଟାରେ ତମେ ଦିହେଁ ମତେ
ହଇରାରେ ପକାଉଛ । ଏଠୁ ସ୍ତେସନ ଚିକ୍ସା ଭଡ଼ା
କେତେ କହିଲୁ ?

ସୁନା—ମୋଟେ ଭନଟଙ୍କା ।

ଧନୀ—ଭନଟଙ୍କା ! ତୋ ଆଖିରେ ପୁଣି “ମୋଟେ” !!

ରୂପା—ଖଣ୍ଡେ ଚିକ୍ସାକୁ ସିନା ଭନଟଙ୍କା—ଦି’ ଖଣ୍ଡକୁ ତ ଛ’
ଟଙ୍କା ।

ଧନୀ—କାହିଁକି ? କାହିଁକି ? ଚିକ୍ସାରେ ଯଦି ଯିବା ଖଣ୍ଡେ
ଚିକ୍ସାରେ କ’ଣ ଯାଇ ହବ ନାହିଁ ଯେ, ଦି’ ଖଣ୍ଡ ଚିକ୍ସା
ଦରକାର ହବ ?

ସୁନା—ଆମେ ଭନହେଁ ଖଣ୍ଡେ ଚିକ୍ସାରେ ଯିବା !

ଧନୀ—ହଁ ମୁଁ ବସିବି, ତୁ ବସିବୁ, ତୋ କୋଳରେ ରୂପା ବସି
ଯିବ ।

ରୂପା—(ଜୋରରେ ହସି ଉଠିଲା)

ଧନୀ—କ’ଣ ଗୋଟାଏ ହସ କଥା ମୁଁ କହିଲି ଯେ ତୁ ହସୁରୁ ?

ସୁନା—ହସିବ ନାହିଁ ! ଏମିତିକା କଥା କହିଲେ କିଏ ନ ହସିବ
କହିଲ ? ଗୋଟାଏ ରକ୍ଷାତ ଏକା ତମକୁ ନିଅନ୍ତୁ...
ଆମେ ପୁଣି ବସିବୁ କୋଉଠି ? ...ମୁଁ ଦେଖିବି, ରକ୍ଷାରୁ
ପଡ଼ି ଯିବାକୁ ତମର ଏତେ ଭର ଯେ, ତମେ ଠିକ୍ ରକ୍ଷା
ମଝିରେ ବସିବ—ଦି’ ହାତକୁ ପରକଟା କରି ଦି ପାଖରେ
ଭର ଦେଇଥିବ । ଆମେ ବସିବୁ କୋଉଠି ?

ଧନା—ତା’ ହେଲେ ରକ୍ଷା ବାଲୁକୁ ପଛସା ଖୁଆଇବା ତୋ’
ଛକ୍କା ? ପୁଣି ଭିନଟକା ନୁହେଁ—ଛ’ ଟଙ୍କା ।

ସୁନା—ରକ୍ଷା ବାଲୁତ ରକ୍ଷା ଟାଣିବ—ହକ୍ ପରିଶ୍ରମ କରି
ପଛସା ନବ । ତାକୁ ତମେ ଖୁଆଇବ କ’ଣ ?

ଧନା—ଶୁଣ୍ଠ ! ମୁଁ କହୁଛି କି ଏମିତି ଅକାରଣରେ ପଛସା ଖଇଁ
ନ କରି ଏଥିରେ ତ ନିଜ ପେଟକୁ ଖାଇ ପାରନ୍ତୁ ?

ସୁନା—କିଏ ଖାଇବ ? ଆମେ ?

ଧନା—ହଁ ।

ସୁନା—ଖୁଆଇବ କିଏ ? ତେମେ ?

ଧନା—ମୁଁ ? ହଁ...ମୁଁ...ମାନେ...ଇଏ...

ସୁନା—ଜାଣିବି ମ ? ଭଣ୍ଡୋଇ ହେଇତ ଯେ, ଖାଲି ହାତରେ
ଏଠିକି ଆସିଲ । ଗୋଟାଏ ପକେଟ ଲଜେନସ କି ମିଠା
ଆମ ପାଇଁ ଆଣିଲ ନାହିଁ ? ...ତେମେ ପୁଣି ଆମକୁ
ଖୁଆଇବ ?

ଧନା—ଏ କଥାକୁ ମୋର ଆଉ ବଳ କ’ଣ ?

ସୁନା—ଶୁଣ ଧନା ଭାଇ । ଗୋଟାଏ କଥାରେ ଆମେ ଚାଲି ଚାଲି
ଷ୍ଟେସନ ଯିବାକୁ ଚାଲି !

ଧନା—କଣ ? କଣ ? ଟିକିଏ ଶୁଣେ !

ସୁନା—ରକ୍ଷାରେ ଯାଇଥିଲେ ତମର ଛ’ ଟଙ୍କା ଖଇଁ ହେଇ
ଥା’ନ୍ତା ତ ?

ଧନୀ—ହଁ ।

ସୁନା—ଟଙ୍କା ଏ ତମ ପାଖରେ ଥାଉ । ବାଙ୍କା ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାରେ
ହରିପୁର ବଜାରରେ ତମେ ଯଦି ଆମକୁ ମିଠା କଣି
ଖୁଆଇବ, ତେବେ ଆମେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିଯିବୁ ।

ଧନୀ—ଖୁଆଇବାକୁ କଣ ମୁଁ ତମକୁ ମନା କରୁଛି ? ହେଲେ ଏ
ହରିପୁର ବଜାରରେ କ'ଣ ଖାଇବ ? ଭଦ୍ରା ଯାଉଛି—
ଚାଲି ଯେଉଁ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ଯାହା ଖାଇ ପାରିବ ।

ସୁନା—ସେଠି ତମର ଛେନାଟା ମିଳେ !

ଧନୀ—କ'ଣ କହିଲୁ ? ଛେନାଟା ମିଳେ ? ଭଦ୍ରା ପାଳୁଅ ଲଢ଼ୁ—
ମିହିଦାନା ।

ରୂପା—ଛେନାପୋଡ଼ ପିଠା ମିଳେ—ଛେନା ପୋଡ଼ପିଠା ?

ଧନୀ—କ'ଣ କହିଲୁ ?

ସୁନା—ଛେନା ପୋଡ଼ପିଠା ମିଳେ ତମର ସେଠି ?

ଧନୀ—ନାଁଟାତ ନୁଆ ଶୁଣୁଚି ।

ସୁନା—ହଁ, ସେଇ ଛେନା ପୋଡ଼ପିଠା ଆମକୁ ଖୁଆଇଲେ ଆମେ
ଚାଲି ଚାଲି ଯିବୁ । କ'ଣ ଲୋ ରୂପା ତୁ ଯିବୁ ନାହିଁ ?

ରୂପା—ଯିବି ନାହିଁ ପୁଣି ? ଛେନା ପୋଡ଼ପିଠା ମିଳିଲେ ରକସାରେ
ନ ଯାଇ ଚାଲି କରି ଯିବି—ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଯିବି ।

ଧନୀ—ହଁ, ଛେନା ପୋଡ଼ପିଠା ଖାଇଲେ ତୋ ଅଣ୍ଟାରୁ ଯେମିତି
ରକା ଖସିଯିବ—ସେମିତିକା କଥା କହୁଛୁ ।

ସୁନା—ତମେ ଦବ କି ନାହିଁ କୁହ ହୋ ? ଏତେ କଥାରୁ ମିଳୁଚି
କ'ଣ ?

ଧନୀ—ମୋ ନାକରେ ତ ତମେ ଦଉଡ଼ା ପୁରେଇ ଟାଣୁଚି, ନ
ଦେଇ ମୋର ବାଟ ଅଛି ? ହେଲେ କି ଦଉଡ଼ି, ସେଇ
ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା—ତା'ଠାରୁ ଛଦାମେ ବି ବେଶି ନୁହେଁ ।

ସୁନା—ଆମେ ବି ବେଶି ମାଗୁନୁ—ସେଇ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଟଙ୍କା ।

ଧନୀ—ହଉ ତେବେ ଯାଆ—ବେଳ ହେଇ ଯାଉଛି, ଜାମା ପଟା ପିନ୍ଧ ।

ସୁନା—ଯାଉଛୁ । ଆ'ଲୋ ରୂପା (ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ଗଲେ)

ଧନୀ—(ମନକୁ ମନ) ନଅ ପଇସାର ହସାବତ ମିଳୁନି । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ମୋଠୁ ଖସେଇବାର ଉପାୟ ଖୋଜୁଛି, ନା ? ବୁଲି ତେମେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ, କେମିତି ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଖାଇବ—ଦେଖିବି ବୁଲି ।

[ହରିପୁର ବଜାର । ଦୋକାନ ସବୁର କେତୋଟି ଦୋକାନୀ କେବଳ ଦୋକାନ ସାମ୍ନାରେ ବସିଥିବାର ମଞ୍ଚରେ ଦେଖାଯାଉଛି । ସବୁ ଦୋକାନ ଅନ୍ଧାରରେ ରହିଛି ! କୌଣସି ଦୋକାନ ମଞ୍ଚରେ ଦେଖା-ଯାଉନି...ଦୃଶ୍ୟ ଆରମ୍ଭରେ ଦେଖାଗଲା ଧନୀ ଓ ସୁନା ଆଉ ରୂପା ଏ ଦୋକାନ ସେ ଦୋକାନ ବୁଲୁଛନ୍ତି ।]

ସୁନା—ଆଉ କେତେ ବୁଲିବା ମ ଧନୀ ଭାଇ ? ପାଞ୍ଚଟା ଦୋକାନ ବୁଲିଲୁଣି—କୋଉଠି ତମ ମନ ମାନ୍ଥୁନାହିଁ ।

ଧନୀ—ଆଲୋ ଦାମିକା ଜନସ—ଖଣ୍ଡି ପରୁଣ ପଇସା । ଏ ଦୋକାନ ସେ ଦୋକାନ ବୁଲି ନ ଦେଖିଲେ ଠକି ଯିବା ନାହିଁ ?

ରୂପା—ଏଇ ଅପା, ଏ ଦୋକାନରେ ଅଛି ।

ସୁନା—ହଁ ଧନୀଭାଇ । ଏ ଦୋକାନରେ ହେଇ ଗୋଟାଏ ପୁର ପୋଡ଼ି ପିଠା କଟା ହେଇ ଥୁଆ ହେଇଛି । ଖଣ୍ଡେ ବି ବନ୍ଦୀ ହେଇନି ।

ଧନୀ—ଆସିଲୁ ଦେଖି । (ଦୋକାନକୁ) ହଇଓ ଭାଇ ।

୧ମ ଦୋକାନୀ—କ'ଣ ଆଜ୍ଞା ? କୁହନ୍ତୁ କ'ଣ ଦରକାର ?

ଧନୀ—ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଅଛି ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—କ'ଣ କହିଲେ ଆଜ୍ଞା ?

ଧନୀ—ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଅଛି ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଆଜ୍ଞା ଦୟା କରି ଦୋକାନ ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।

ରୁପା—ବୁଲ ଧନୀଙ୍କ, ଭିତରକୁ ବୁଲ ।

ଧନୀ—ତୁ' ରହନା—

୧ମ ଦୋକାନୀ—କଣ ହେଲା ଆଜ୍ଞା ?

ଧନୀ—ମୁଁ ଯାହା ପଚାରିବି ମତେ କୁହ—ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଅଛି ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଭିତରକୁ ଆସିବେ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ?

ଧନୀ—ବାହାରେ ଛୁଡ଼ା ହେଲେ ଦୋଷଟା କ'ଣ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଆପଣ ଆଜ୍ଞା ଗରଖ ଛାଣିବ—ଆମର ପୋଷଣହାସ ।

ଆପଣଙ୍କୁ ଆମେ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ବସେଇବାର କଥା ।

ହେଲେ ଆଜ୍ଞା ଆପଣଙ୍କୁ ହାତ ଯୋଡ଼ି କହନ୍ତୁ—ଏ ପ୍ରଶ୍ନ

ଆପଣ ମତେ ଆଉ କେବେ ପଚାରିବେ ନାହିଁ ।

ଧନୀ—କ'ଣ ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଅଛି ନା ନାହିଁ—ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଆଉ କେବେ ପଚାରିବେ ନାହିଁ ।

ଧନୀ—କାହିଁକି ବାବୁ ? ମୋର ଦୋଷ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—କହିଲ ପରି—ଆପଣ ଗରଖ ଛାଣିବ ! ଆପଣଙ୍କୁ ଦୋଷ

ଦେବି ମୁଁ ! ହେଲେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ମତେ ଆଉ କଷ୍ଟ

ଦେବେନି । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ? ମୋ ସାତ ପୁରୁଷ

ଆଗରୁ ଆଉ ତିନି ପୁରୁଷ—କୋଉଠୁ ଆସିଥିଲେ

ଜାଣନ୍ତି ? ଜାଣନ୍ତି—ଆପଣ ?

ଧନୀ—କୋଉଠୁ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ସେଇ—ସେଇ ଯୋଉଠି ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠାର ଜନ୍ମ-

ସେଇ ନୟାଗଡ଼ ଲୋକ ! ସେଇଠୁ ଆମେ ଆସିଛୁ ।

ସେ କାହିଁ କେତେବର୍ଷ ତଳର କଥା । କହିଲ ପରି

ମାତ ପୁରୁଷ ଆଗର, ଦି' ପୁରୁଷ ତଳର କଥା ।
 ଘରଛାଡ଼ି ଯେତେବେଳ ସେମାନେ ଏଠିକି ଆସିଲେ,
 ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ କିଛି ନ ଥିଲା—ଥିଲା ଖାଲି—

ଧନୀ—ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—(ହସି) ସେଇଆ ନୁହେଁ ଆଉ କ'ଣ ? ଆଜ୍ଞା ଏକଥା
 ଜାଣିଥାନ୍ତୁ ଯେ, ଛେନା ପୋଡ଼ି ପିଠାରୁ ଆମର ଜନ୍ମ ।
 ଏ ହରିପୁର ବଜାରରେ ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଜାଣେ
 କିଏ ? କରେ କିଏ ? ସେ ବିଦ୍ୟା ଆଉ କାହାକୁ ଜଣା
 ଅଛି ? ଆଉ ମତେ ଆଜ୍ଞା ଯଦି ପଚାରିବେ, ମୋ
 ଦୋକାନରେ ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଅଛି କି ନାହିଁ,
 ମତେ ସେଇଟା ଆଜ୍ଞା ବାଧୁବନ୍ଦି ? ହଉ କୁହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା
 କେତେ ଦେବ ? କଲେ ?

ଧନୀ—ଜନିଷ ଭଲତ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ପୁଣି ସେହି କଥା ପଚାରିଲେ ? ଗୁଡ଼ନ୍ତୁ, କେତେ ଦେବ
 କହିଲେ । ଆପଣଙ୍କ ଚେହେରା ଦେଖି ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁଛି
 ଆପଣ କି ଜାତିର ଗରାଣ । କୁହନ୍ତୁ କେତେ
 ଦେବ ?

ଧନୀ—ଆଗେ ଟିକିଏ ଜନିଷଟା ଦେଖେ ।

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଓ, ଦେଖିବେ ? ବେଶ୍ ଦେଖନ୍ତୁ । ଦେଖନ୍ତୁ ।
 (ଏମାନେ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି ଦେଖିଲେ)

ଧୁନା—ସତେ ମ ଧନୀ ଭାଇ, ଭାରି ବଢ଼ିଆ ହେଇଛି, ଏକଦମ
 ତଟକା ଦିଅ ଜରଜର ।

ରୂପା—ବାଧୁଟି ବି ଭାରି ବଢ଼ିଆ ।

ଧନୀ—ବେଶ୍ ନରମତ ? (ଧନୀ ହାତ ମାରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ)

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଆ-ହା-ହା-ହାତ ମାରିବେ ନାହିଁ ।

ଧନୀ—ହାତ ମାରିବି ନାହିଁ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—କାହିଁକି ହାତ ମାରିବେ କୁହନ୍ତୁ ତ ?

ଧନୀ—ନରମ କି ନୁହେଁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ।

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଓ, ଏଇଆ ! ଲହୁଣୀ ଖାଇଥିବେ ତ ଆଜ୍ଞା, ଲହୁଣୀ !
 ଲହୁଣୀଠାରୁ ବଳି ନରମ ଜିନିଷ ଆଉ ଏ ଦୁନିଆରେ
 କ'ଣ ବା ଅଛି ? ମୁଁ ବାଳି ମାର କହୁଛି ଆଜ୍ଞା, ମୋ
 ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଲହୁଣୀଠାରୁ ବେଶୀ ନରମ ।

ଧନୀ—ତମ ଏ ବଜାରେ ଲହୁଣୀ ମିଳେ ?

୧ମ ଦୋକାନୀ—ଏଇ ପରା ଆଗରେ ସଦେଇ ବେହେରା ଦହ ଲହୁଣୀ
 ଦୋକାନ । ଠିକ୍ ସେଇ ଲହୁଣୀ ପରି ନରମ ମୋ
 ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା । ବୁଝିଲେ ?

ଧନୀ—ଏ ସୁନା ରୂପା, ଆସ ।

ସୁନ-ରୂପା—କୁଆଡ଼େ ?

ଧନୀ—ଆସ ମୋ ସାଥରେ କହୁଛି (ଏମାନେ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଗଲେ)

୧ମ ଦୋକାନୀ—କ'ଣ ଆଜ୍ଞା ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ସେ ? ଶୁଣନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା,
 ଶୁଣନ୍ତୁ । ବାଃ ! ବେଶ୍ ଗରା ତ ! ଜିନିଷ ଜିନିଷ
 ଗରା ତେମେ— ଜିନିଷ ପଇସା ଦାମର ସଉଦା ନ
 ନେଇ ଚାଲିଗଲା !!

ସୁନା—ଏ କଣ ଧନୀର ଚାଲି ଆସିଲା କାହିଁକି ?

ଧନୀ—ଭୁଁ ଆ ମୋ ସାଥରେ — କହୁଛି ।

ସୁନା—ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବା ?

ଧନୀ—ଲହୁଣୀ ଦୋକାନକୁ ।

ସୁନା—କାହିଁକି ?

ଧନୀ—ଶୁଣିଲୁନି, ସେ ବାଳିମାର କହୁଛି ସେ ତା' ଛେନା ପୋଡ଼ି-
 ପିଠା ସଦେଇ ବେହେରା ଦୋକାନ ଲହୁଣୀ ପରି ନରମ ।
 ତା' ହେଲେ ଆଗେ ଦେଖାଯାଉ, ସଦେଇ ବେହେରା
 ଦୋକାନର ଲହୁଣୀଟା କେମିତି ! (ଦୋକାନକୁ) ହଇଏ
 ଭାଇ, ଏଇଟା ସଦେଇ ବେହେରା ଦୋକାନ ?

୨ୟ ଦୋକାନୀ—କ'ଣ କହିଲେ ?

ଧନୀ—ଏଇଟା ସଦେଇ ବେହେରା ଦୋକାନ ?

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ତେହେରୁର ଆପଣ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ପରି ଦେଖା
ଯାଉଛନ୍ତି—କ’ଣ ଆଉ ମୁଁ କହିବି !

ଧନୀ—ମୋର ଦୋଷଟା କୋଉଠି, ଜାଣି ପାରିବି କି ?

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ଆପଣତ ନିଶ୍ଚୟ ବଡ଼ ସମ୍ବର ବଜାରକୁ ଯାଉଥିବେ ?

ଧନୀ—ହଁ, ଯାଏ ।

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ଯେଠି ବାଟ ଭୁଲିଗଲେ କାହାକୁ ପଚାରିବେ ?

ଧନୀ—ପୋଲିସକୁ ।

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ହେଲେ ଖୋଦ୍ ପୁଲିସିକ ଯଦି ଯାଇ ଆପଣ
ପଚାରିବେ—ତେମେ କ’ଣ ପୁଲିସ ? କଥାଟା ତା ହେଲେ
କେତେ ଅସୁବିଧାର ହବ କହିଲେ ?

ଧନୀ—ଓ, ଏମିତି କଥା ?

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ଏ ହରିପୁର ସହରର ଜନ୍ମଦିନୁ ‘ଆମ ବଣର
ଏ ଦହି—ଲହୁଣୀ ଦୋକାନ ଏଠି ଚାଲି ଆସିଛି । ଆଉ
ଆପଣ ଆସି ମତେ ପଚାରୁଛନ୍ତି ଯେ ଏଇଟା କ’ଣ ସଦେଇ
ବେହେରାଙ୍କ ଦୋକାନ ?? ମତ କହୁଛି ଆଜ୍ଞା ପ୍ରାଣକୁ
ମୋର ଭାରି ବାଧୁନା । ହଉ, କୁହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, କ’ଣ ଦେବ ?
ଦହି ନା ଲହୁଣୀ ?

ଧନୀ—ଲହୁଣୀ । ଭଲ ଲହୁଣୀ ଅଛି ?

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ଆପଣ ନୂଆ ଲୋକ—ସଦେଇ ସାହୁ ଦୋକାନ ଗୁଣ
ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ଏକଥା ପଚାରିଲେ । ...ହଉ ଦେଖନ୍ତୁ
ଏଣେ ? କ’ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ? ଇଏତ ଲହୁଣୀ ନୁହେଁ—
ଅମୃତ । ଧୂଆ ଗୁଣି ତେଲ ପରି ଏକାବେଳେକେ ସଫା—
ତଳ-ତଳ ! ଅନେଇଲେ ମୁହଁ ଦିଶିବ । କୁହନ୍ତୁ କେତେ
ଦେବ ?

ଧନୀ—ଏ ବଜାରରେ କ’ଣ ଖୁବ୍ ଭଲ ଧୂଆ ଗୁଣି ତେଲ
ମିଳେ ?

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ଏଇ ସେ କଦମ୍ବ ଗଛ ମୂଳେ ଶାମ ସାହୁ ତା’ ହେଲେ
ଦୋକାନ କରିଛ କାହିଁକି ? ତା’ ବେଉସା ହେଲେ...ଧୂଆ
ଗୁଣି ତେଲ । ହଁ କୁହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ଲହୁଣୀ କେତେ ଦେବ ?

ଧନୀ—ଏ ସୁନା-ରୂପା-ଆସ ।

୨ୟ ଦୋକାନୀ—ଏ କ'ଣ ଆଜ୍ଞା ? ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ! ବାଃ ବେଗ୍
ଗରାଣତ ! ଜନସ ଦେଖି ପସନ୍ଦ କରି ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି !

ସୁନା—କୁଆଡ଼େ ଯିବା ଧନୀ ଭାଇ ? ଶାମ ସାନ୍ତ ଦୋକାନକୁ ?

ଧନୀ—ହଁ ।

ସୁନା—ତେମେ କ'ଣ ଆମ ସାଥରେ ଥିବା ଖେଳୁଛୁ ଧନୀ ଭାଇ ?

ଗୁଡ଼ିଆ ଦୋକାନରୁ ଆସିଲେ ଲହୁଣୀ ଦୋକାନକୁ—ସୁଣି

ଲହୁଣୀ ଦୋକାନରୁ ଯାଉଛ ରାଣି ତେଲ ଦୋକାନକୁ—

ରୂପା—ରାଣି ତେଲ କଣ ହେବ ଧନୀ ଭାଇ ? ମୁଁ ରାଣି ତେଲ ଖାଇବି
ନାହିଁ ।

ଧନୀ—ଆଲୋ ରାଣି ତେଲ ଖାଉଛ କିଏ ? ଲହୁଣୀଟା ଯଦି ରାଣି

ତେଲ ପରି ସଫା ଆଉ ଚିକ୍କଣ...ତେବେ ଦେଖାଯାଉ...

ରାଣି ତେଲଟା କିମିଡ଼ି ? ...ଏଇ ! ଏଇତ କଦମ୍ବ ଗଛ ।

(ଦୋକାନୀକୁ) ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଶାମ ସାନ୍ତ ?

୩ୟ ଦୋକାନୀ—ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଧୂଆ ରାଣି ତେଲ କଣିବାକୁ
ଆସିଛନ୍ତି ?

ଧନୀ—ବାଃ ! ମନକଥା ଜାଣିଲୁ ପରି କଥାଟା କହି ଦେଲ ?

୩ୟ ଦୋକାନୀ—ଆପଣ ନୂଆ ଗରାଣ ମେଇ ଯେତେବେଳେ ମତେ

ଚିହ୍ନି ମୋ ଦୋକାନକୁ ଆସିବନ୍ତି, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ମନକଥା

ଜାଣି ପାରୁଛି ନାହିଁ ?

ଧନୀ—ଭଲ ଧୂଆ ରାଣି ତେଲ ଅଛି ?

୩ୟ ଦୋକାନୀ—ଆଜ୍ଞା, ମୋ' ଦୋକାନରେ ଯଦି ସଫା ଧୂଆ ରାଣି

ତେଲ ମିଳିବ ନାହିଁ, ତା ହେଲେ ଆମର ଏ ବଜାର ସେ

ମୁଣ୍ଡରେ ଯୋଡ଼ି ଶୁଆପଣୀ ଝରଣାଟା ଅଛି—ଦେଖିବନ୍ତି

ତ ଶୁଆପଣୀ ଝରଣାଟା ?

ଧନୀ—ହଁ ଦେଖିବ । କ'ଣ ହେଲା ?

୩ୟ ଦୋକାନୀ—ସେଇଟା ବାରମାସୀ ଝରଣା । ହେଲେ, ମୋ'

ଦୋକାନରେ ଯଦି ଭଲ ଧୂଆ ରାଣି ତେଲ ନ ଥିବ,

ତେବେ ସେ ଝରଣାରେ ଚୋପାଏ ବି ପାଣି ରହିବ
ନାହିଁ—ସବୁ ଶୁଖିଯିବ ?

ଧନୀ—କ’ଣ—କ’ଣ କହିଲେ କିଛି ମୁଁ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ !

ଋଷ୍ଟ ଦୋକାନୀ—ଆଜ୍ଞା ବୁଝିବେ ଆଉ କ’ଣ ? ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା—
ଏ ତେଲ ନାଁ ହେଲ ନାମଜାଦା ଗାମ ସାହୁ ଧୂଆ ଗୁଣି
ତେଲ—ଶୁଆ ପକ୍ଷୀ ଝରଣାର ପାଣି ପରି ସମା, ନିର୍ମଳ;
ବୁଝିଲେ—ଏଇଆ ମୁଁ କହୁଥିଲି । କୁହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା କେତେ
ଦେବ ।

ସୁନା—ତା’ ହେଲେ ଆମ ଧନୀ ଭାଇ ଯିବା—

ଧନୀ—କୁଆଡ଼େ ?

ସୁନା—ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଝରଣାକୁ ।

ଧନୀ—(ହୋ ହୋ ହେଇ ହସି) ଓ, ଠିକ୍ କହିଲୁ । ଭଲ ।

ଋଷ୍ଟ ଦୋକାନୀ—କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା ? ଝରଣାକୁ ଯିବେ କାହିଁକି ?

ଧନୀ—ସେଇଟା ଆମର ଯିବା ବାଟ...ଆମେ ଯିବୁ ନାହିଁ ?

ଋଷ୍ଟ ଦୋକାନୀ—ତେଲ ଆଜ୍ଞା ! ତେଲ ନେବେ ନାହିଁ ? ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ
ଆଜ୍ଞା—ଶିସ୍ତାରେ ଦେବ ! ବାଃ ! ବଢ଼ିଆ ଲୋକ ତ ?

ସୁନା—ତା ହେଲେ ଧନୀ ଭାଇ, ଏଇ ଛେନା ପୋଡ଼ିଯିଠା ଆମକୁ
ଖୁଆଇଲେ, ନା ?

ଧନୀ—ତମ ବଜାରରେ ଗୋଟାକରୁ ପାଞ୍ଚଟା ଦୋକାନ ବୁଝିଲ
ପରେ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ ଛେନା ପୋଡ଼ିଯିଠା ହେଲା
ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଝରଣା ପାଣି ସାଙ୍ଗେ ସମାନ । ତା’ ହେଲେ
ବୁଆ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଛେନା ପୋଡ଼ିଯିଠା କଣିବା
କାହିଁକି କହ ?

ସୁନା—ଅଧେ ବାଟତ ଆସିଲୁଣି—ଆଉ ଆମ ଘରକୁ ଫେରିହେବ
ନାହିଁ । ତମ ଘରକୁ ଚାଲ, ସେଠି ଆପା ଥିବ—ତେମେ ଥିବ
ଆଉ ଆମେ ଥିବୁ...

ଧନୀ—ମାନ୍ଦିଲା, ଆମ ଘରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଥିବା । ତା’ପରେ
କ’ଣ ହବ ସେ କଥା ଟିକେ ମୁଁ ତୋ ମୁହଁରୁ ଶୁଣେ—

ସୁନା—ମୋ ମୁହଁରୁ କିଛି ଶୁଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତମେ ଯାହା ଶୁଣିବାର କଥା, ସେ କଥା ଅପା ତୁମକୁ ଶୁଣେଇବ ।

ଧନୀ—ଏକଟା କ'ଣ ଠିକ୍ ହଉଛି ସୁନା ? ତୁ ଏସବୁ କଥା ତୋ ଅପାକୁ କହିବୁ ?

ସୁନା—ମୁଁ ମୋ ମନରୁ କିଛି କହିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ, ଆମେ ସେମିତି ଯାଇ ତମଘରେ ପହଞ୍ଚିବୁ, ଅପା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆମକୁ ଖାଇବାକୁ ଡାକିବ ।

ଧନୀ—ଇଏତ ଅତି ଉତ୍ତମ କଥା ।

ସୁନା—ମୁଁ ସେମିତି ଅପାକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତମ କଥା କହିବି—କହିବି, ନାହିଁଲେ ଅପା ଆମେ ଏବେ କିଛି ଖାଇବୁନି ।
ଧନୀ ଭାଇ ଆମକୁ ହରିପୁର ବଜାରରେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କାର ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି—ଆମ ପେଟ ଭର୍ତ୍ତି ।

ଧନୀ—ଦେଖ୍ ସୁନା, ତୁ ଏ କଥା ଅପାକୁ କହିଲେ, ଅପା ତୋର ଗଳିଉଠି ମତେ କହିବ—ଆଜିକାଲି ମହଙ୍ଗା ବଜାରରେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କାର ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠାତ ଗୋଟେ-ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ପିଲା ପେଟକୁ ଅଣି ବନ୍ଦ । ତେମେ ମୋ ଭଉଣୀ ଦି'ଟାକୁ ଭିକ ମାଗିଲା ଭଳି ପାଞ୍ଚଟଙ୍କାର ମିଠା ଖୁଆଇଛ, ତମ ପାଖରେ ଆଉ ଟଙ୍କା ନ ଥିଲା ?

ସୁନା—(ହସି) ଏ କଥା ଜାଣିଚିଟି ? ତା' ହେଲେ ଆସ ସେଇ ଛେନା ପୋଡ଼ିପିଠା ଦୋକାନକୁ ଯିବା ।

ରୂପା—ଅପା ମତେ ଭାରି ଖୋଷ କଲାଣି ।

ଧନୀ—(ଖୁସିରେ) ଖୋଷ କଲାଣିଟି ? ମୁଁ ଜାଣେପର ଏ ଖୁଆ ପକ୍ଷୀ ଝରଣା ପାଣି କଥା ଶୁଣିଲେ—ମଣିଷକୁ ଘେନି ନ ହେଇ, ଖାଲି ଖୋଷ ହୁଏ...ରୂପା—ଏଇ ଆଗରେ ତ ଝରଣା, ମୋତେ ତୁ ପାଣି ପିଇବୁ—ମୁଁ ପିଇବି—ଆଉ ସୁନା, ଆ—ତୁ ବି ମୁହାଏ ପିଇଦବୁ ।

ସୁନା—ନାହିଁ, ମୁଁ ପାଣି ପିଇବି ନାହିଁ । ତମେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ପିଅ ।

(ଧନା ଓ ରୂପା ଝରଣା କୂଳକୁ ଗଲେ)

ଧନା—(ଅନ୍ତରାଳରୁ ବଡ଼ ପାଟିରେ) ଆଲୋ ସୁନା...ସୁନା...

ସୁନା—କଣ ହେଲା ? କାହିଁକି ଗୋଟାଏ ଏମିତି ପାଟି କରୁଛ ।

ଧନା—(ଅନ୍ତରାଳରୁ) ତୁ ଟିକିଏ ଏଠିକି ଆସିଲୁ ।

ସୁନା—ମୁଁ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ତେମେ ଆସ । (ଧନା ଓ ରୂପା ଆସିଲେ)

ଧନା—(ବିକଳରେ) ଆଲୋ ସୁନା, ସାତଟା ଗୋଟିକିଆ ଟଙ୍କା ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସିଥିଲ । ଝରଣା ପାଣିରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ପଥର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ଏ ମୋଟା ହାତ ପଶୁ ନାହିଁ—ମୁଁ ଖୋଜି ପାଉ ନାହିଁ । ତୋର ସରୁ ହାତ, ତୁ ଭଲ ଟିକିଏ ଖୋଜି ଦବୁ ।

ସୁନା—(ଶୁଣିରେ) ଶୁଣ ଧନା ଭାଇ । ତମେ ନଜେ କହିଛ ଯେ ହରିପୁର ବଜାର ଛେନା ପୋଡ଼ପିଠା ହଉଛି ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଝରଣା ପାଣି ସାଙ୍ଗେ ସମାନ । ତେମେ ପୋଡ଼ପିଠା ନ ଖାଇ ପାଣି ପିଇଲ । ରୂପା ସିନା ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଦି ଆଞ୍ଜୁଳା ପିଇଥିବ—ତେମେ ତ ଏକାବେଳେକେ ଢୋଲେ ପିଇ-ଥିବ—ଢୋଲେ । ସେଇ ପାଣି ପିଇିବା ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଝରଣା ତମଠୁଁ ଅସୁଲ କଲା ବୁଝିଲ । ଆଉ ମୁହଁ ନ ଶୁଖାଇ ଆସ—ବସ୍ ହର୍ଷ୍ଟ ଦେଲାଣି ।

ବଣି ଜଙ୍ଗଲର ବନ୍ଧୁ

ଚରଣ

ଶାମ—ଯୁବକ

ରମୁ—ବୟସ ୧୭/୧୩ ବର୍ଷ

ନମୁ—ବୟସ ୧୧ ବର୍ଷ

ଟୁକ—ବୟସ ୯ ବର୍ଷ (ଝିଅ)

ବଣ ଜଙ୍ଗଲର ବନ୍ଧୁ

[ଏକ ସହର । ସମୟ—ରାତି ପ୍ରାୟ ନ’ଟା ।
ସ୍ଥାନ—ଏକ ସର୍କସ ପଡ଼ିଆ । ସର୍କସ ଖେଳ ଶେଷ
ହବାର ଦୃଶ୍ୟ । ମଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଶାମ, ରମୁ ଓ
ଟୁକ ଆସିଲେ]

ଶାମ—[ଟିକିଏ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ବଡ଼ ପାଟିରେ] ଆରେ ରମୁ-ନମୁ...
ରମୁ—କ’ଣ ଶାମ ମାମୁ—ଆମେ ପରା ଏଇଠି ଅଛୁ ତମ
ପାଖରେ ।

ଶାମ—ହଁ । ଏଇଠି ଅଛୁ ଯେ...ରମୁ—ଟୁକ ତେମେ ଦିହେଁ ତ
ଅଛୁ—ନମୁ କାହିଁ ଗଲ ?

ଟୁକ—ନମୁ ଭାଇତ ଏଇନେ ଏଇଠି ଥିଲା ।

ଶାମ—ଏଇଠି ଥିଲାତ ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ଆଜ୍ଞା ଗଗଲା ଟୋକା !
ଏ ଲୋକ ଗହଳ ଭିତରେ ମୁଁ ଏବେ ତାକୁ କୋଉଠି
ଖୋଜିବି ?

ଟୁକ—ଦେଖୁଛୁ ରମୁ ଭାଇ, କେଡ଼େ ବଡ଼ ତମ୍ଭୁ !

ରମୁ—ଓଲଟାଏ କଲେ ! ସର୍କସ ତମ୍ଭୁପରା ! କେତେଲୋକ ବସି
ଥିଲେ ଦେଖିଲୁ ନାହିଁ ? ହଜାର ହଜାର ! ...ଶାମ ମାମୁ
କେତେ ହଜାର ଲୋକ ବସିଥିବେ କହିଲ ?

ଶାମ—ଆରେ ରହ—ବକ୍ ବକ୍ ହଅ ନାହିଁ । ସେ ଟୋକାଟା ପାଇଁ
ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଘୁରେଇ ଗଲାଣି । ଏ ଭଳିଆ ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ
କେବେ ଏମିତି ଲୋକ ଗହଳ ଭିତରକୁ ଆସିବ ନାହିଁ ।
ଆଲୋ ଟୁକ, ସର୍କସ ତ ଭାଙ୍ଗିଲା—ଆମେ ସମସ୍ତେ ତମ୍ଭୁ
ଭିତରୁ ସାଜ ହେଇ ବାହାରିଲେ—

ଟୁକ—ହଁ ପରା । ସେ ପାଖରେ ଭଡ଼ ହେଲା ବୋଲି ଆମେ ଏଠି ଅଟକି ଗଲୁ । ନମୁ ଭାଇବି ସେତେବେଳେ ଏଇଠି ଥିଲୁ ।

ଶାମ—ତୁ ଦେଖିରୁ ?

ଟୁକ—ହଁ । ଚିନାବାଦାମ ପୁଡ଼ିଆଟା ମୋ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଇ କହିଲା—ନେ, ମୁଁ ଆଉ ଖାଇବି ନାହିଁ, ତୁ ଖା' । (ରମୁକୁ) ଏଇ ଦେଖରେ ରମୁଭାଇ, ଦେଖ୍ ସେଇ ଜୋକରୁଟା ସେମିତିଆ ହରରଙ୍ଗୀ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ସେଠି ବୁଲୁଛି ।

ଶାମ—କି ବଦ୍ ମାସ ପିଲା ! ଗୋଟାଏ କଥା କହୁ କହୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥାରେ ଉଠିଲୁଣି ! ତେତେ ଚିନାବାଦାମ ଦେଇ ନମୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ଟୁକ—ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି ? ସିଏତ ଏଇଠି ଥିଲା—କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା ।

ଶାମ—ମୁଁ ଏବେ କରେ କ'ଣ ? ଯା'କୁ ଜଣି ବସିବି ନା—ତାକୁ ଖୋଜି ବୁଲିବି ?

ରମୁ—(ହସି ଉଠି) ହେଇଲେ ଟୁକ ଦେଖ୍, ସେ ଜୋକରୁଟା କେମିତି ସେ ଚିକ୍‌ସାବାଲା ପାଟିରୁ ସିଗ୍ରେଟ୍‌ଟା ଟାଣି ଆଣି ନିଜେ ଟାଣି ପକଉଛି ।

ଶାମ—ହେକ୍ ! କାହିଁକି ସେମିତି ହଉଛି ?

ଟୁକ—ହେଇ ଶାମ ମାମୁ—ନମୁ ଭାଇ ସେଠି ଠିଆ ହେଇଛି ।

ଶାମ—ଆରେ ସତେ ତ ! (ଅନ୍ଧାରକୁ ଚାହିଁ) ଏ ନମୁ—ନମୁ ! ଏଁ ! ଏ କିଏ ? ଇଏତ ନମୁ ନୁହେଁ ।

ଟୁକ—ଠିକ୍ ନମୁ ଭାଇ ଭଲିଆ ଜାମା ପେନ୍ଥ ସେ ପିନ୍ଧିଛି ।

ଦୂରରୁ ନମୁ ଭାଇ ଭଲିଆ ଦିଶୁଛି—ନାହିଁ ରମୁ ଭାଇ ?

ଏକସ୍ବର—ପଲେଇ ଯାଅ—ପଲେଇ ଯାଅ—ବାଦ ପିଞ୍ଜରରୁ ଫିଟି ଯାଇଛି—ପଲେଇ ଯାଅ...

ଶାମ—ଆରେ ରମୁ—ଟୁକ ! ପିଞ୍ଜରରୁ ବାଦ ଫିଟିଯାଇଛି ! ନମୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ନମୁ...ନମୁ...

ରମୁ—ନମୁ...ନମୁ ।

ଟୁକ—ନମୁସାଇ—ନମୁସାଇ

ଶାମ—ଲୋକ ଗୁରୁକତ ଛିନ୍ ଛପ ହେଇ ଏଣେ ତେଣେ ପଲଉତନ୍ତି
—ନମୁ—ନମୁ—ନମୁ...

ଟୁକ—(କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହେଇ) କ'ଣ କରିବା ମାମୁ—ନମୁସାଇ
କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ରମୁ—ତେମେ ଯାଅ ଶାମ ମାମୁ—ସେ ପାଖରେ ଯାଇ ଦେଖ ନମୁ
କୁଆଡ଼େ ଗଲା ।

ଶାମ—ତମ ଦୁହଁକୁ ଏଠି ଏକା ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି କେମିତି ? ହଇଲେ
ଟୁକ, ତୁ ଏଠି ରମୁ ପାଖରେ ଏକା ରହିବୁ ?

ଟୁକ—(ଡର ଡର) ମୁଁ—ମୁଁ—ମୁଁ କିଛି ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ ମାମୁ !
ନମୁସାଇ କାହିଁ ଗଲା ?

ରମୁ—କିଛି ଡର ନାହିଁ ଟୁକ, ତୁ ଏଠି ମୋ ପାଖରେ ରହ—ଶାମ
ମାମୁ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ଟୁକ—ହଁ ମାମୁ ମୁଁ ଏଠି ରହିବି । ତେମେ ଯାଇ ଦେଖ ନମୁସାଇ
କୋଉଠି ଅଛି ?

ଶାମ—[ରହି ରହି] ଆଜ୍ଞା—ତେମେ...ତେମେ ଦୁହେଁ...ହଁ,
ଏଇଠି 'ଆଅକି...[ଅନ୍ତରାଳକୁରୁହଁ] ଏଇ ଜଣେ ପୁଲିସ
କନଷ୍ଟବଲ ଆସିଲେଣି...ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପରୁର ବୁଝେ [ଶାମ
ଅନ୍ତରାଳକୁ ଯାଇ ପ୍ରାୟ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫେରିଆସିଲା] ଆଉ
କିଛି ଡର ନାହିଁ...ବାଦଟାକୁ ମାରି ଦେଲେଣି ।

ନମୁ—(ଅନ୍ତରାଳରୁ ଆସି) ମାରି ଦେଲେଣି !

ଶାମ—କିଏରେ ? ନମୁ !

ଟୁକ } —ନମୁ ସାଇ !

ରମୁ } —ନମୁ !

ଶାମ—ଆରେ ନମୁ ତୁ ଥିଲୁ କୋଉଠି ?

ନମୁ—ଏଇଠି ପରା.....ତମର ପଛଆଡ଼େ ଏଇଠି ବସିଥିଲ ।

ଶାମ—ତୁ ଜାଣିଲୁ କେମିତି ଆମେ ଏଠି ଅଛୁ ବୋଲି ?

ନମୁ—ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିଥିଲି ! ଲୋକ ଗୋଳମାଳରେ ମୁଁ ଠେଲିପେଲି
ହେଇ ଏ ଯାଏ ଚାଲି ଆସି ଏଇଠି ବସି ପଡ଼ିଲ । ଏଇନେ
ଦେଖିଲୁ ବେଳକୁ ତେମେ !

ଶାମ—ହେ ଭଗବାନ ! ଯୁ' ପାଇଁ ମଣିଷ ଆସି ଅଧାପ୍ରାଣ
ହେଲାଣି । ହଉ, ଆସ ଯିବା ଆସ ।

ଟଙ୍କ—ରକ୍ଷା ?

ଶାମ—କାହିଁ, ଖଣ୍ଡେ ବୋଲିତ ରକ୍ଷା ଆଖିରେ ପଡ଼ୁନି । ଏ
ଗୋଳମାଳରେ କେଇଖଣ୍ଡ ରକ୍ଷା ଭାଙ୍ଗିଛି କେଜାଣି !
ହେ ରକ୍ଷା ! ନା; ସେଇଟା ଭଙ୍ଗାଟାଏ—ଠେଲି ଠେଲି
ନଉଡ଼ି । ରକ୍ଷା ମିଳିବ ନାହିଁ—ଆସ, ବାଟ କେଇଯାଏ
ଯେ, ଚାଲିଚାଲି ଯିବା ଆସ ।

ରମୁ—ହଁ ମ— ଚାଲି, ଚାଲି ଚାଲି ଯିବା ।

ଶାମ—ହଁ, ଆସ । ଆ' ନମୁ ।

ନମୁ—ଯାଉଛି ପରା ।

ଶାମ—ରହ, ଏଇଠି ଟିକେ ଠିଆ ହେଇଯା'—ସେ ବଡ଼ ସଂସ୍ଥାରେ
ଗାଡ଼ି ମଟର ଭଡ଼ି ଘରୁ ଆମେ ଯିବା ।

ଟଙ୍କ—ହଇରେ ନମୁ ଘର—ବାଦ ଫିଟିଲୁ ବେଳେ ତୁ କୋଉଠି
ଥିଲୁ ?

ନମୁ—ମୁଁ ପରା ଯେଇଠି ଥିଲି ।

ଶାମ—ସେଠିକି ଗଲୁ କାହିଁକି ?

ନମୁ—କ'ଣ ହେଲା କି ମାମୁ—ଆମେ ତ ସମସ୍ତେ ଆସି ସେ ଗୋଟି
ପାଖରେ ଅଟକିଲେ ! ମୁଁ ଚେଣିକି ଅନେଇ ଥାଏ । ଦେଖିଲୁ
ଗୋଟି ପିଞ୍ଜର ଥୁଆ ହେଇଛି । କେତେଗୁରୁଏ ଲୋକ
ଚାରିପାଖ ଯାକ ବୁଲି ବୁଲି ଦେଖୁଛନ୍ତି । ମୁଁ କହିଲି—
ରମୁ ଘର ହେଉକାତ ଭଡ଼ି ଘାଟିବା ଯାଏ ଏଠି ଠିଆ

ହେଇଚନ୍ଦ୍ର—ମୁଁ ଯାଏ ଦେଖିଆସେ । ସେଠି ଯାଇ ଦେଖିଲା
ବେଳକୁ ପିଞ୍ଜର ଭିତରେ ବାଘଟାଏ—

ରମୁ—ଦେଖିଲୁ ନମୁ ? ପିଞ୍ଜର ଭିତରେ ବାଘକୁ ଦେଖିଲୁ ?

ନମୁ—ହଁ, ବାଘ ଶୋଇଥାଏ ।

ଟୁକ—ଇସ୍ରେ ରମୁରାଇ ଆମେ ହେଲେ ଯାଇଥା'ନ୍ତେ—ପିଞ୍ଜର
ଭିତରେ ବାଘ କେମିତି ଶୁଏ ଦେଖିଥା'ନ୍ତେ !

ରମୁ—ସେଇଟା ଦୁଷ୍ଟଟାଏ—ସେ ଗଲା । ଆମେ ଯାଇଥିଲେ ଶାମ
ମାମୁଙ୍କଠୁ ଗାଲ ଶୁଣିଥା'ନ୍ତେ ।

ନମୁ—ଶୁଣ ମୋ କଥା । ବାଘ ସେମିତି ଶୋଇଥାଏ— ଆମେ
ଦେଖୁଥାଉ । ଗୋଟାଏ ଟୋକା ଥିଲା...ଥିଲା...ଗୋଟାଏ
ଲମ୍ବା ବାଡ଼ି କୋଉଠୁ ଆଣି ବାଘଟାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଦେଲା !

ରମୁ— } —ସେଇଠୁ ?
ଟୁକ— }

ନମୁ—ବାଘଟା ବୋବାଳ ଗୁଡ଼ି ପିଞ୍ଜର ଭିତର ଏକାବେଳେ ମନ୍ଦି
ପକେଇଲା ।

ଟୁକ—ସେ ଟୋକାଟା ସେମିତି କେନ୍ଦ୍ରୁଥାଏ ?

ନମୁ—ନା—ସିଏ ଆଉ କେନ୍ଦ୍ରବ ? ରଡ଼ି ଶୁଣି ସେ କୁଆଡ଼େ
ଗଲାଣି । ସେ ପିଞ୍ଜର ବାଟ କେମିତି ଫିଟିଲା କେଜାଣି,
ବାଘଟା ହୁଁ ବୋଲି ରଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଏକା ଡିଆଁରେ ଯାଇଁ
ଗେଲେଣି ଉପରେ ।

ଟୁକ—ମୋ' ବୋଉଲୋ !!

ଶାମ—ଆଲୋ ତୁ ଡରୁରୁ କାହିଁକି ? ବାଘ କ'ଣ ଏଠି ଅଛି ?

ଟୁକ—ଏ କଥା ଶୁଣି ତ ମୋ ଗୁଡ଼ି ଧଡ଼ି ପଡ଼ି ହଜିବ ।

ଶାମ—ତୁ ଦେଖିରୁ ନମୁ, ଗ୍ୟାଲେସା ଉପରକୁ ବାଘ ଆସିଥିଲା ?

ନମୁ—ହଁ ପରା, ଗ୍ୟାଲେସାରେ ସେତେବେଳକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଲୋକ ନ
ଥା'ନ୍ତି । ବାଘ ଗ୍ୟାଲେସା ଉପରେ ବସିଥାଏ—ତଳେ

ସେତେ ଲୋକ ଥିଲେ—କାଉଳି ବାଉଳି ଖାଇ ଏଣେ
ତେଣେ ପଲେଇଲେ ।

ଶାମ—ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଲୋକକୁ ବି ସେ ଖଣ୍ଡିଆ
କରିନାହିଁ ।

ରମୁ—ତାକୁ ମାରି ନ ଦେଇ ଥେଲେ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ନ ଖାଇ
ଗୁଡ଼ି ଥା'ନ୍ତା !!

ଟୁକୁ—ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରି ପାରିଲୁ ନମୁସ୍ତାଇ—ସେଇଟା କୋଉ ବାଘ ?

ନମୁ—ଓଃ !! ପୂରା ଚନ୍ଦ୍ରିଟି । ସେ ଯୋଉ ସରୁଆ ମହାବଳ
ବାଘଟା—ଯାହା କାନ୍ଦି ଉପରେ ଛେଳି ଚଢ଼ୁଥିଲା...

ଟୁକୁ—ହଁ—ହଁ...ସେ ରିଙ୍ଗ୍ ମାଷ୍ଟର ପୁଣି ତାକୁ କାନ୍ଦରେ ବସେଇ
ଗୁରପାଖ ଯାକ ବୁଲଉ ଥେଲା ।

ନମୁ—ହଁ ଲୋ ଟୁକୁ—କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ବାଘଟା—ମିଛଟାରେ
ତାକୁ ମାରିଦେଲେ !

ରମୁ—ଓଃ ! ବାଘଟା ପୁଣି ସୁନ୍ଦର ! ମାରି ଦେଇ ନ ଥେଲେ ସେ
ମଣିଷ ନଖାଇ ଗୁଡ଼ି ଥା'ନ୍ତା !

ନମୁ—ତତେ ଖାଇଥା'ନ୍ତା ।

ରମୁ—ତୁ ତା' ପାଖରେ ଥିଲୁ , ଆଗେ ତତେ ଖାଇଥା'ନ୍ତା ।

ନମୁ—ଦେଖୁଚ ଶାମ ମାମୁ ?

ଶାମ—ହଇରେ ରମୁ !

ରମୁ—ଆଜ୍ଞା !

ଶାମ—ଜଙ୍ଗଲର ବାଘଟାକୁ ତେମେ ଧରିଆଣି ପିଞ୍ଜରରେ ପୂରେଇ
ପେଟପୂରା ଖାଇବାକୁ ନ ଦେଇ ଶୁଖେଇ ଶୁଖେଇ ରଖିବ !
...ମେ ଯେବେ ପିଞ୍ଜରରୁ ଫିଟି ମଣିଷ ଖାଇଲା—ସେ
ଦୋଷ କ'ଣ ବାଘର ?

ରମୁ—ଆଉ ଦୋଷ କଣ ମଣିଷର ? ଜଙ୍ଗଲରେ ଥାଇ କ'ଣ ବାଘ
ମଣିଷ ଖାଏନାହିଁ । ମୁଁ ତ କାଗଜରୁ ପଢ଼ିଛି...

ଶାମ—ହଁ, ଜଙ୍ଗଲ ବାଘ ମଣିଷ ଖାଏ ଯେ, ହେଲେ ମଣିଷର ସେମିତି ଉପକାର ବି ଯେ କରେ ।

ରମୁ—ବାଘ ପୁଣି ମଣିଷର ଉପକାର କରେ !

ଶାମ—ହଇଲୋ ଟୁକ—ବାଘ ମଣିଷର ଉପକାର କରେ ନାହିଁ ?

ଟୁକ—କରେ ନାହିଁ ପୁଣି ? ଏଇତ ସର୍କସ ହେଲା, ଆମେ ବାଘ ଖେଳ ଦେଖିଲୁ ।

ରମୁ—ଓଃ ! ଭାରି କଥାଟାଏ କହିଲା ! ଆମେ ତ ହକ୍ ପଇସା ଦେଇ ସର୍କସ ଦେଖିଲୁ—ବାଘ ଆମର କି ଉପକାର କଲା ?

ଟୁକ—ମୋ' କଥା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ନିମୁଣ୍ଡାଇ ?

ନିମୁ—ବିଲକୁଲ୍ ଠିକ୍ ।

ରମୁ—ତୁ'ଟା ଭୁସ୍ ପଣ୍ଡିତ ।

ଶାମ—ମୋ' କଥା ଶୁଣ—ମୁଁ ସର୍କସ ବାଘ କଥା କହୁଛି । ଜଙ୍ଗଲର ବାଘକଥା କହୁଛି ।

ଟୁକ—ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ବାଘ ତମେ ଦେଖିଛ ମାମୁ ?

ଶାମ—ଶୁଣ, ସେଇଟା ଘୋର ଜଙ୍ଗଲ । ଦିନେ ରାତିରେ ଆମେ କେଇଜଣ ଗାଡ଼ିରେ ବସି ସେଇ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତର ରାସ୍ତାରେ ଯାଉ ଥାଉ । ଘଣ୍ଟାକୁ ଘଣ୍ଟା ବାଘ ଗର୍ଜନ ଶୁଣାଯାଉ ଥାଏ ।

ଟୁକ—ଇଲୋ ବୋଉଲୋ— ମୋ ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠୁଛି ।

ଶାମ—ଆ' ମୋ ପାଖକୁ ଆ—ଡରୁରୁ କାହିଁକି ?

ନିମୁ—ସେଇଠୁ କ'ଣ ହେଲା ?

ଶାମ—ବାଟରେ ଗୋଟାଏ ଗୁଚ୍ଛ ଗାଁ ପଡ଼ିଲା । ସେଠି ଶୁଣିଲୁ— ଆଉ ଆଗକୁ ଯିବା ଅସମ୍ଭବ ।

ଟୁକ—କାହିଁକି ? ବାଘ ଡରରେ ?

ଗାମ—ନା—ଶୁଣିଲୁ ପଲେ ବଣୁଆ ହାତୀ ଜଙ୍ଗଲ ଛୁଡ଼ି ଚକରା...
ମାନେ ଖୋଲା ଭୂଇଁ ଆଡ଼କୁ ଗଡ଼ିଗନ୍ତି ।

ଟୁକ—ବଣୁଆ ହାତୀ କ'ଣ ?

ଗାମ—ଯୋଉ ହାତୀ ପୋଷା ମାନ ନ ଥା'ନ୍ତି—ବଣରେ ରହିଥାନ୍ତି ।
ମଣିଷ ବାଘ ମୁହଁରୁ ବଞ୍ଚିପାରେ, ହେଲେ ବଣୁଆ ହାତୀ
ମୁହଁରୁ ବଞ୍ଚିବ ନାହିଁ ।

ଟୁକ—ସେଇଠୁ ?

ଗାମ—ରାତି ପାହିଲା ବେଳକୁ ଷ୍ଟେସନ୍ ନ ଧଇଲେ ଆମର ଖୁବ୍
ଅସୁବିଧା ହେବ । ଆମ ଗାଡ଼ିଆଳଟା ଶୁଣ ସାହାସୀ । ଗାଡ଼ି
ଛୁଡ଼ିଲା ।

ଟୁକ—ଛୁଡ଼ିଲା !

ଗାମ—ହଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆମ ଗାଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ ।

ନିମୁ—ସେଇଠୁ ?

ଗାମ—ପାହାନ୍ତା ବେଳକୁ ଆମେ ଜଙ୍ଗଲ ଛୁଡ଼ି ଖୋଲା ଯାଗାରେ
ପହଞ୍ଚିଲୁ । ହଠାତ୍ ଦୂରରୁ ହାତୀଙ୍କ ବିକଟ ସ୍ବର ଶୁଣାଗଲା ।

ଟୁକ—ମା'ଲୋ !

ରମୁ—ତମେ ସେଇଠୁ କ'ଣ କଲ ?

ଗାମ—ଗାଡ଼ିଆଳ ସେଇଠି ଗାଡ଼ି ଅଟକେଇଲା । ହାତୀ ପଞ୍ଚାଟା
ଆମ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଥିବାର ଜଣା ଯାଉଥାଏ । ଦଉଡ଼ି
ପଲେଇଲେ ବି ବଞ୍ଚିବାର ଆଶା ଆମର ନ ଥାଏ ।
ଦଉଡ଼ିବାକୁ ଦେହ ମନରେ ବଳ ବି କାହିଁ ?

ଟୁକ—(ଡ଼ୋକଗିଳି) ସେଇଠୁ ?

ଗାମ—ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆମେ ତଳେ ଠିଆ ହେଇ ଥାଉ । ହଠାତ୍
ଏକାବେଳେକେ ଦି'ଟା ବାଘର ଗର୍ଜନ ଶୁଣାଗଲା ।

ଟୁକ—କୋଉଠି ?

ଶାମ—ସେଇ ଯୋଡ଼ ଆଉ ହାତୀପଲଟା ଆସୁଥା'ନ୍ତି ! ସେଇଠୁ
ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲା ହାତୀ ଆଉ ବାଘର ଲଢ଼େଇ ।
ଗର୍ଜନରେ ଏକାବେଳେକେ ଗଗନ ପବନ ପାଟୁଥାଏ ।

ଟୁକୁ—ସେମାନେ ଆଉ ତମ ଆଡ଼କୁ ଆସୁ ନ ଥା'ନ୍ତି ?

ଶାମ—ନା । ଭୟରେ ଆମେ ଗୋଟାଏ ଉଚ୍ଚ ଗଛରେ ଚଢ଼ିଯାଇ
ଥାଉ । ଜହ୍ନ ରାତି । ପ୍ରାୟ ଅଧମାଲଲ ଦୂରରେ ଏ
ଲଢ଼େଇ ଚାଲିଥାଏ । ଏତିକି ବେଳେ ରାତି ପାହି ଆସିଲା ।
ଲଢ଼େଇ କରି କରି ବାଘ ଆଉ ହାତୀ ସମସ୍ତେ ଜଙ୍ଗଲ
ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ରାତି ପାହିଲା ।

ଟୁକୁ—ସେଇଠୁ ତେମେ ସବୁ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଗାଡ଼ିରେ ଯାଇଥିବ,
ନା ?

ଶାମ—ହଁ ।

ନମୁ—ଦେଖିଲୁକ ରମୁଣ୍ଡାଇ, ବାଘ ନ ଥିଲେ ଶାମ ଭାଇ କ'ଣ
ସେଦିନ ହାତୀ ମୁହଁରୁ ବଞ୍ଚିଥା'ନ୍ତେ ।

ଶାମ—ସେଦିନତ ଆମେ ବାଘପାଇଁ ପ୍ରାଣ ପାଇଲୁ, ହେଲେ ମୁଁ ସେ
କଥା କହୁନି ।

ନମୁ—ଆଉ ?

ଶାମ—ଆଉ କିଛି ଦୂର ଆଗକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ—ଶହ ଶହ ଏକର
ଧାନ କିଆରୀ । ସେଥର ଯାହା କହୁନ୍ତି—ଏକା ବେଳେକେ
ସୁନାର ଫସଲ ଫଳିଥାଏ । କିଆରୀରେ ପାଚିଲାଧାନ
ଲହଡ଼ି ଶୁଖୁଥାଏ । ସେଠା ଲୋକଙ୍କଠୁ ଶୁଣିଲୁ—ସେଦିନ
ହାତୀ ପଞ୍ଚାଟା ଯଦି ଘଣ୍ଟାକ ପାଇଁ ଧାନ କିଆରୀ ଆସି
ଥା'ନ୍ତେ—ତାହାଲେ ସବୁତକ କିଆରୀ ଧ୍ବଂସ କରି ଦେଇ
ଥା'ନ୍ତେ । ଫଳରେ ଗାଁଟିର ବର୍ଷକର ଆହାର ନଷ୍ଟ ହୋଇ
ଥାନ୍ତା । ସେଇଥି ପାଇଁ ମୁଁ କହୁଥିଲି, ବେଳେ ବେଳେ
ବଣ ଜଙ୍ଗଲର ବାଘ ଭଲୁବି ଆମର ବନ୍ଧୁ ଭଳି କାମ

କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଖିବୁଜି ମାରି ଧୂଂସ କଲେ ଲାଭ
 ଯେତେକ ହବ—ସତ ହବ ତା'ଠୁ ବେଶୀ ।...ଦେଖୁଚ
 ପିଲାଏ, କଥା କହୁ କହୁ ଆସି ଏତେବେଳ ହେଲଣି ।
 ଆସ ଯିବା ଏଥର ।

ଟୁକ—ରୁଲ ମାମୁ । ବାଦ-ହାତ କଥା ଶୁଣି ମୋ ଛୁତ ଏମିତି
 ଥରିଲା ନା, ଘରେ ପହଞ୍ଚି ମୁଁ ଆଗେ କେମିତି ବୋଉ
 କୋଳରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜିବି ।

ପୁଟ୍ଟବଲ୍ ଭଲବଲ୍

[ଦୁଇଟି କଣୋର ବାଳକ ବା ବାଳିକା ସାଙ୍କେତିକ
ଫୁଟବଲ୍ ଓ ଭଲିବଲ୍ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଏଥିରେ
ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବେ]

ଫୁଟ୍‌ବଲ୍ ଭଲିବଲ୍

[ଗୀତ ନାଟକା]

(ଖୁବ୍ ଶୁଣିରେ ନାଚକୁଦ ଫୁଟ୍‌ବଲ୍ ଆସିଲା)

ଫୁଟ୍‌ବଲ୍—ଫୁଟ୍‌ବଲ୍ ମୁଁ ଫୁଟ୍‌ବଲ୍
ଚକ୍‌କଣ ଅଙ୍ଗ—ବର୍ତ୍ତୁଲ ଡଙ୍ଗ
ଗୋବ ପରି ମୁଁ ଗୋଲ ଗାଲ୍ ।
ଫୁଟ୍‌ବଲ୍ ମୁଁ ଫୁଟ୍‌ବଲ୍ ।
ଉପରେ ଚମଡ଼ା ଭିତରେ ପାଙ୍କ୍
ଚକ୍‌କି ଉଠେ ମୁଁ ପାଇଲେ କିକ୍
ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯାଏ, ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯାଏ
ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୋହର ବିପକ୍ଷ ଦଳର ଗୋଲ୍
ମୁଁ ଫିଲ୍ଡ ମାର୍ଗାଲ୍-ଫୁଟ୍‌ବଲ୍ ।

[ଭଲିବଲ୍ ଆସିଲା । ସେ ଧୀର ଆଉ ଶାନ୍ତ]

ଭଲିବଲ୍—ଟିକିଏ ରୁହ !

ଫୁଟ୍‌ବଲ୍—କୌନ୍ ହାସ୍ ?

ଭଲି—ଚହ୍ନିଚ ମତେ ?

ଫୁଟ୍—(ଚମକି) ଏ...!!

ମୋରି ପରିତ ଦିଶୁଚୁ ସତେ !!

ଭଲି—ଆକାରେ ପ୍ରକାରେ ତମରି ସମ
ତମପରି କନ୍ତୁ ନାହିଁ ମୋ ତମ
ତମରି ପରି ମୁଁ ଚକ୍‌କଣ ଚେକା
ତମରି ପରି ମୁଁ ଗୋଲଗାଲ୍
ନାଟି ମୋରି ଭଲିବଲ୍ ।

ଫୁଟ—ଭଲିବଲ !! କି ଲଜ୍ଜା ! ତୁ'ଟା ଭଲିବଲ !!

ଭଲି—ଲଜ୍ଜା କାହିଁକି ? କୁହତ ବନ୍ଧୁ ଫୁଟ୍ ବଲ ?

ଫୁଟ—ଦୁସିଆର ମତେ 'ବନ୍ଧୁ' କହନା,

(ମୁଁ) ଖେଳ ରଞ୍ଜନର ରଜା

ଭଲି—ଆଉ, ମୁଁ ?

ଫୁଟ୍—--ତୁ ? ଛୁରୁ ଛୁକର ଭଲିବଲ,

ହେଲେ ହେଉପାରୁ ମୋର ପ୍ରଜା ।

ଭଲି—ହସ ମାଡ଼େ ମତେ ହସ ମାଡ଼େ ଭାଇ

ଦେଖି ତମର ଏ ତମ !

ଭେକିଲା କୁକୁର ପରି ହୁଅ କଥା

ମିଛେ ରାଗେ ତମ ତମ ?

ଖେଳ ରଞ୍ଜନରେ ଅଛି ଭଲ କିଏ

ରଜା ପୁଣି କିଏ ପ୍ରଜା ?

ଫୁଟ୍—ଅଲବତ୍ ଅଛି; ଫୁଟ୍ ବଲ ମୁଁ

ଖେଳ ଦୁନିଆର ରଜା,

ଗରମାଗରମ୍ ତାଜା

ତୁଟା, ନରମ ଦଳିଆ ପ୍ରଜା !!

ଭଲି—କାହିଁପାଇଁ ମୁଁହିଁ ସ୍ଥାନ କି ନିଉନ

ତୁମେ କାହିଁ ପାଇଁ ବଡ଼ ?

ମୁଁ କି ମାଟି ଗଦା ? ତୁମଠି ଅଛି କି

ରକତ-ମାଉଁସ-ହାଡ଼ ?

ରଜପଣ ନାହିଁ ତୁଜାକୁ ରଜା

ମନେ ମନେ କଥା ଖାଉତ ଖଜା ?

ଫୁଟ୍—ଖେଳରେ ବଡ଼ ମୁଁ ବଳରେ ମୁଁ ବଡ଼

ବଡ଼ ମୋ ଖେଳ ପଡ଼ିଆ

ମୋ' ମହିମା ମହାସାଗର ସମାନ

ତୁ ଛୁର ସୁଦ୍ର ଗଡ଼ିଆ ।

(ମୋ) ପେନାଲ୍ଟି ବକ୍ସର ଆକାର ସେତେ
ସାରା ପଡ଼ିଆ ତୋ' ହବନି ସେତେ !!

(ଫୁଟ୍ ବଲ୍ କିଛିପଣ ନାଚିକୁଦି ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲ)

ଫୁଟ୍—ଏଡକରେ ଆରେ ଭଲି ସରିନି ମୋ' କଥା

ଭଲି—କଥା ନୁହେଁ ଯେତେ, ତହୁଁ ବଲି ସିନା ନଥା ।

ଫୁଟ୍—ଭଲି ଖେଳ ପାଇଁ ମୋଟେ ବାରଜଣ ଲେଡ଼ା

ଫୁଟ୍ ବଲ ଖେଳିବାକୁ ଏଗାରଟି ଯୋଡ଼ା ।

ଭଲି—ସେ ଏଗାର ଯୋଡ଼ା ଭଲ ଖେଳନ୍ତୁ ଭଲି ?

ଖେଳ ତ ହେବନି ଖାଲି ହେବେ ପେଲ୍‌ପେଲି !

ଯେଉଁ ଖେଳ ପାଇଁ ଯାହା ରହିଛି ବିଧାନ

ତୁମେ କିଏ ? ମୁଁ କିଏ ? କରିବା ତା' ଆନ ?

ଫୁଟ୍—ମୋ ଖେଳେ ରେଫରୀ ଏକ, ଲାଇନ୍‌ସ ମେନ୍ ଦୁଇ

କି ବେଶ ପୋଷାକ ତାଙ୍କ କିବା ତାଙ୍କ ଛଇ !

ଭଲି—ରେଫରୀ ତମର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଥାଏ ତା ପାଦରେ

ମୋ ରେଫରୀ ବସେ ଉଇ ଚଉକ ଉପରେ ।

ଫୁଟ୍—ଏତେ ଟିକେ ନେଟ୍ ତୋ'ର ଦୁଇ ଖୁଣ୍ଟ ପୋତା

ମୋ' ପଡ଼ିଆ ଚାରି କଣେ ଚାରିଟା ପତାକା ।

ଦୁଇ ଯୋଡ଼ା ପୋଷ୍ଟ୍ ମୋର ଦୁଇ ନେଟ୍ ଟଣା

ଭଲି—ନେଟ୍‌ରେ ପଶି ତୁମେ ହୁଅ ବାଟ ବଣା ।

ମୋ ନେଟ୍‌ରେ ବାଜେ ଯେବେ; ଫେରି ଆସେ ମୁହଁ

ବାନ୍ଧି ହେଇ ରହେନା ମୁଁ ତମପରି କାହିଁ ।

ଫୁଟ୍—ହଜାର-ହଜାର ଲୋକ ଦେଖନ୍ତି ମୋ' ଖେଳ

ଶ୍ଲାଡ଼ିୟୁମେ ନ ମିଳଇ କାହିଁ ଥଳକଲ ।

ଚିଅର୍ ଅପ୍ ଚିଅର୍ ଅପ୍ ଉଠେ ପାଟି ଗୋଲ

ତାଳି ମାଡ଼ି ଖେଳିଯାଏ ହୁଏ ଯେବେ ଗୋଲ୍ ।

ଭଲି—ଖାଲି ନୁହେଁ ତାଳିମାଡ଼ି, ଶୁଭମତ ମାଡ଼ି

ଛତା ଉଠେ ଯୋତା ଉଠେ ତୁଟେ କାହା ହାଡ଼ ।

କିଏ ଛୁଡ଼େ ତେଲ ପୁଣି କିଏ ମାରେ ଛୁରୀ
ରେଫରାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପାଟେ, ଏ' କି ବାହାଦୁରୀ !

ପୁଟ୍—ମୋ' ଖେଳେ ଟିକଟ ବନ୍ଦୀ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
ଟଙ୍କା ପାଖେ ସବୁ ମିଛ—ସବୁ ମୁହଁ ବଙ୍କା ।

ଭଲ—ଅସଲ କଥାଟା ଯେବେ କହିବ ପି' ଟାଇ
ତମର ମୁହଁଟି ସିନା ଯିବ ବଙ୍କା ହେଇ ।

ପୁଟ୍—ଚଟକଣାଖିଆ ଭୂଟା ଆରେ ଭଲବଲ
କହୁ ବାଜେ କଥା, ମୁଁ ତୋ' ରଜା ପୁଟ୍‌ବଲ୍ ।

ଭଲ—ଚଟକଣା କଥା ମୁଁ ତ ମନା କରୁନାହିଁ
ଚଟକଣା ମାରେ ମତେ ମୋ ଖେଳାଳୀ ଭାଇ ।
ହୁଇସିଲ୍ ବାଜେ ଯେବେ ତମ ପଡ଼ିଆରେ
ଦୁମ୍ ଦାମ୍ ବୁଟ ମାଡ଼ ବସେ କା' ପିଠିରେ ?

ପୁଟ୍—(ଦୁଃଖରେ) ଏ'..... !

ଭଲ—ଏ' ନାହିଁ, ଆ' ନାହିଁ, କୁହ ସତ କଥା ।

ପୁଟ୍—ହାରିଲି ମୁଁ ତମ ପାଖେ ନୁଆଁଇଲି ମଥା ।

ଦୁହେଁ—ରଜା ନାହିଁ ପ୍ରଜା ନାହିଁ ନାହିଁ ବଡ଼ ସାନ
ଭଲବଲ୍ ପୁଟ୍‌ବଲ୍ ଆମେରେ ସମାନ ।

ବନ୍ଧୁକ ଗଲା ଯୁଦ୍ଧକୁ

ସୂଚନା—ଏହି ନାଟକରେ ବନ୍ଧୁକୁ ଏକ ଚରିତ୍ର ରୂପେ
ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବନ୍ଧୁ ଚରିତ୍ରଟି ହେଉଛି
ନାଟକର ଏକମାତ୍ର ଚରିତ୍ର । ଯେହେତୁ ବନ୍ଧୁଟି
ହେଉଛି ଏକ ଇଙ୍ଗିତ-ଧର୍ମୀ ଚରିତ୍ର, ଯେଉଁ
କଳାକାର ବନ୍ଧୁ ଚରିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ କରିବେ,
ତାଙ୍କ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁ ରହିବା ଦରକାର ।
ପୁଣି କଳାକାର ଜଣକ ଏକ କିଶୋର ବୟସର
ବାଳକ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ଅଭିନୟ ବେଳେ କଳା-
କାରଟି କି ବେଶ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବେ, ସେ କଥା
ପ୍ରଯୋଜକ ସ୍ଥିର କରିବେ । ଅଭିନୟ ବେଳେ
ଦରକାର ଅନୁଯାୟୀ **effect** ବା ଧ୍ବନି ଯୋଜନା
ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

ବନ୍ଧୁକ ଗଲା ଯୁଦ୍ଧକୁ

(ଏକକ ଅଭିନୟ)

[ଏକ ଗାନ୍ଧୀର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣ ଭିତରେ ବନ୍ଧୁକ ମଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଆସିଲା ।]

ବନ୍ଧୁକ—ଏମିତି ତ ପୁଣି ଦିନ ଥିଲା, ଯୋଉଦିନ ଲୋକେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ଉପାଡ଼ି— ବଡ଼ ବଡ଼ ପଥରଖଣ୍ଡମାନ ଧରି ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଖର ଧନୁ ବର୍ଷା ଓ ତରବାସୀ ସାଙ୍ଗକୁ ଗଛର ଗଣ୍ଡି ଆଉ ପଥର ତିମା ସବୁକୁ ସେତେବେଳେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ରୂପେ ସୈନ୍ୟମାନେ ଯୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଇଏ ହେଲା ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ତା’ପରେ ଯୁଗ ବଦଳି ବଦଳି ଆସିଲା— ସେଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂଇଁରେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରମାନେ ବି ବଦଳିଲେ । ଏଇମିତି ଏକ ଦିନରେ ହେଲା ଆମ ଜାତି— ଆମର ଏହି ବନ୍ଧୁକ ଜାତିର ଜନ୍ମ । ଆଜି ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଆମ ଜନ୍ମ ଇତିହାସ ଏଠି କହୁନି । ଆମ ଏଇ ଭାରତ ଭୂଇଁରେ ପ୍ରଥମେ କୁଆଡ଼େ ମୋଗଲ ବାଦଶାହ ବାବର ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବନ୍ଧୁକ କମାଣ ସବୁ ଆଣିଥିଲେ । ସିଏ ମଧ୍ୟ କେତେ ଶହ ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ସେ କଥା ବି ମୁଁ ଆଜି କହୁନି । ମୁଁ ଆଜି କହୁନି ମୋ ନିଜ କଥା । ଏ ପୃଥିବୀର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କୋଟି କୋଟି ବନ୍ଧୁକ ଭିତରୁ ମୁଁ ଏକ ବନ୍ଧୁକ—ରାଇଫଲ ।...

ବନ୍ଧୁକ ମୁଁ— ମୋ କାମ କଥା କିଏ ନ ଜାଣେ ! ମୁଁ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯାଇଥିଲି—ଆଜି ଏଠି ମୋର ସେଇ ଯୁଦ୍ଧ କାହାଣୀ ମୁଁ କହିବି । (ଟିକିଏ ରହି) ତେବେ ନା । ମୁଁ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯିବା କଥା କହିବା ଆଗରୁ ମୋ ନିଜ କଥା

ଟିକିଏ କୁହେ..... ମୋର ତ ଜନ୍ମ ଗୋଟାଏ କାର-
 ଶାନାରେ । ମୋ ଜନ୍ମ ପରେ ମୋତେ ଆଉ ଗୋଟାଏ
 ଜାଗାକୁ ନିଆଗଲା । ମୁଁ ଠିକ୍ କାମର କି ନୁହେଁ ସେ କଥା
 ମତେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖାଯିବ । ମୋ ମରଣ ଆରମ୍ଭ
 ହେଲା । ମୋ ଭିତରୁ ଗୁଳି ଏଠିକି ସେଠିକି ମରା ହଉଥାଏ—
 ସବୁଥିରେ ମୁଁ ପାଶ୍ କରିଯାଉଥାଏ । ସବା ଶେଷକୁ
 ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ରପରିକା ଜିନିଷ—ତା ଭିତରେ କେତେ ରଙ୍ଗର
 ବୃତ୍ତ ଗୁଲ ହେଇଥାଏ । ବୃତ୍ତର ଠିକ୍ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ
 ବିନ୍ଦୁ, ସେଇ ବିନ୍ଦୁକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଳି ମାରିବା କଥା ।
 ସେଇଟା ମୋର ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା.....(ଟିକିଏ ହସି) ଆଜ୍ଞା,
 ମୁଁ ମୋ ପରୀକ୍ଷା କଥା ରଖି, ଆଉ ଗୋଟିଏ ପରୀକ୍ଷା କଥା
 କହୁଛି । ସେଇଟା ହେଲା ମହାଶ୍ୱରତର କଥା । କୁରୁପାଣ୍ଡବ
 ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ସେଦିନ ଅସୁବିଦ୍ୟା ପରୀକ୍ଷା । ଗଦାୟୁଦ୍ଧ
 ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଧନୁବିଦ୍ୟା ପରୀକ୍ଷା ହେଲା ।

ବେଶ୍ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼—ପାହାଡ଼ ଉପରେ
 ଗୋଟିଏ ଗଛ । ସେଇ ଗଛର ଗୋଟିଏ ଉପର ଡାଳ
 —ଡାଳର ଗୋଟିଏ ପତ୍ର—ସେଇ ଶାଗୁଆ ରଙ୍ଗର ପତ୍ର
 ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଶାଗୁଆ ରଙ୍ଗର ଛୋଟ ଚଢ଼େଇ ବସିଛି ।
 ସେଇ ଚଢ଼େଇର ଆଖିକୁ ଡାର ମାରି ଫୁଟାଇ ଦେଇ
 ପାରିଲେ ପରୀକ୍ଷା ଠିକ୍ ହେବ । ପରୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।
 ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ଡାର ମାରିଲେ । କାହା ଡାର ବାଏଁ ବାଏଁ
 ଏଣେ ତେଣେ ଉଡ଼ି ଗଲାତ କାହା ଡାର ଗଛ ଗଣ୍ଡିରେ
 ବାଜିଲା କି ଗଛ ଡାଳରେ ବାଜିଲା । ଚଢ଼େଇ ଆଖି କଥା
 ଢେଙ୍କି ଆଉ, କୁରୁ ଶତ୍ରୁ ଭାଇ ଆଉ ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚ
 ଭାଇ ଭିତରୁ ଚାରି ଭାଇ ଚଢ଼େଇଟାକୁ ବି ଦେଖି
 ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ଆସିଲେ ଅର୍ଜୁନ । ଗୁରୁଦେବ
 ଦ୍ରୋଣାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାଦ ଛୁଇଁ ଧନୁରେ ଡାର ଯୋଗିଲେ ।

ସମସ୍ତେ ରୂପ ଗୂପ । କୋଉଠି ଟୁଂ ବୋଲି ଶବ୍ଦଟିଏ ନାହିଁ । ଅର୍ଜୁନ ଖର ଗୁଡ଼ିଲେ । ଖର ସା...ଏଁ କରି ଯାଇ ଚଢ଼େଇର ଆଖି ଫୁଟେଇ ଦେଲା । ଖର ସହ ଚଢ଼େଇ ଆସି ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଅସ୍ତ୍ର ପରୀକ୍ଷା ଦେଖୁଥିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କ କରତାଳରେ ଗୁରୁଆଡ଼ କମ୍ପି ଉଠିଲା । ଦ୍ରୋଣାବୃର୍ଯ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କୁଣ୍ଡେଇ ପକେଇଲେ । ...ଆଜ୍ଞା କୁହନ୍ତୁ, ମୋର ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ମହାଶ୍ୱରତ ସମୟର ଏଇ ପରୀକ୍ଷା କଥା ଭାବି ମନ ମୋର କ'ଣ ହଉଥିବ ! ...ମୋ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବୃତ୍ତ ଭିତର ସେଇ ବିନ୍ଦୁରେ ମୋ ଭିତରେ ଗୁଳି ଯାଇ ବାଜିଲେ ମୋର ପ୍ରାଣନାଲ ପରୀକ୍ଷା ମୁଁ ପାଶ୍ କରିବି । ମୋ ଭିତରେ ଗୁଳି ଭାଙ୍ଗି ହେଲା—ଉତ୍ତେଜନାରେ ମୋ ଗୁଡ଼ ଅରୁଥାଏ—ଟିଗାର ଚପା ହେଲା—ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ମୋ ଭିତରୁ ଗୁଳି ଛୁଟିଯାଇ ବୃତ୍ତ ଭିତରେ ବିନ୍ଦୁରେ ବାଜିଲା—ତୋ ! ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ସେହିନ ମୋ ଆଗରୁ ଆଉ ଯୋଉ ବନ୍ଧୁକ ମାନେ ଏଇ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ, ସେମାନେ କେହି ଏକା ଥରକେ ପାଶ୍ କରି ନଥିଲେ । ମୁଁ ଏକା ଥରକେ ପ୍ରାଣନାଲ ପରୀକ୍ଷା ପାଶ୍ କରିଗଲି । ମନରେ ମୋର କି ଆନନ୍ଦ—କି ଉତ୍ତେଜନା ! ଆମ ବଡ଼ ଅଫିସର ଖୁସିରେ-ସ୍ୱେଦରେ ମତେ ଆର୍ଜିସି ପକେଇଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ ଉଠୁଛି ଉଠୁଥାଏ । ମତେ କହୁଥାନ୍ତି—ତୁ ବାହାଦୁର—ତୁ ଠିକ୍ କାମ ଚଳେଇ ନେଇ ପାରିବୁ ।

ତା'ପରେ ମୋର ହଜାର ହଜାର ସାଙ୍ଗ ଭାଇ ସେହିନ ଯିଏ ଯୁଆଡ଼େ ନିଜର ଭାଗ୍ୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । କିଏ ଗଳା ଗଜର୍ଜ୍ଜ ଲାଇନକୁ—କିଏ ଗଳା ମିଲିଟାରି ପୋଲିସ୍ ମେଗ୍‌ଜିନ୍‌କୁ । —ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଗଲି ଗୋଟାଏ ସେନା ଗୁଡ଼ଣୀକୁ । ସେଇଠି ମୁଁ ରହିଲି । ଖର ବାହାଦୁର

ଜଞ୍ଜୁନମାନେ ଖୁବ୍ ଆଦର କରି ମତେ ରଖିଲେ । ଦେହ
 ମୋର ସବୁବେଳେ ସଫା ସୁତୁରା । ଜଞ୍ଜୁନମାନେ ସବୁ-
 ଦିନେ ପ୍ୟାରେଡ୍ କରିନ୍ତି—ଯୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତି ।
 କୋଉଦିନ ସେମାନେ ମତେ ସାଥରେ ନେଇ ଯାଆନ୍ତି—
 କୋଉଦିନ ଅବା ଗୁଡ଼ଣୀରେ ଗୁଡ଼ି ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି । ଦିନେ
 ଭାରି ଗୋଟିଏ ମଜାର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଜଣେ ଜଞ୍ଜୁନ
 ବୋଧହୁଏ ତା’ କାମରେ କଣ ଟିକିଏ ଗୋଲମାଲ କଲା ।
 ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ହେଲା—କାନ୍ଦରେ
 ବନ୍ଧୁକ ପକାଇ ସେ ଅଧିକ ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା ପ୍ୟାରେଡ୍ କରିବ !
 ସେଇଆ ହେଲା । ବିରାଟ ପ୍ୟାରେଡ୍ ପଡ଼ିଆରେ ଜଞ୍ଜୁନଟି
 ଏକା ଏକା ପ୍ୟାରେଡ୍ କରୁଥାଏ । କାନ୍ଦରେ ଥାଏ ମୁଁ—
 ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଟାଇଁ ଟାଇଁଆ ଖରା । ଜଞ୍ଜୁନଟି ପୂରା
 ଦମ୍ଭରେ ପ୍ୟାରେଡ୍ କରି ଚାଲିଛି । ମନରେ ଦୟା ହେଲା ।
 ଭାବିଲି—“ଏ ମୁଣ୍ଡ ଫଟା ଖରାରେ ତ ଇଏ ଝାଲ ନାଲ
 ହେଇ ଯିବଣି । ତା’ ସାଙ୍ଗକୁ ବୋଝ ଉପରେ ନଳିତା
 ବିଡ଼ା ପରି କାନ୍ଦ ଉପରେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଓଜନିଆ ଜନିଷ
 ଲଦା ହେଇଛି !! ସତରେ, ମୋ ମନରେ ଭାରି ଦୁଃଖ
 ହେଲା । ମନ ହଜୁଥାଏ, ତା’ କାନ୍ଦ ଉପରୁ ଡେଇଁପଡ଼ି
 ମୋ’ ଗୁଡ଼ଣୀକୁ ମୁଁ ପଲେଇ ଯା’ନ୍ତି । ...କିନ୍ତୁ ଇଏ
 କଣ ? ଜଞ୍ଜୁନଟି ଯେପରି ମୋ ମନ କଥା ବୁଝିପାରି,
 ତା’ ମନକୁ ମନ କହିଲା—“ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଞ୍ଜୁନ ନିଜ ନିଜର
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା ହଉଛି ପରମ ଧର୍ମ । ସେଥିରେ ଅବ-
 ହେଳା କଲେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କାନ୍ଦରେ
 ବନ୍ଧୁକ ପକାଇ ଅଧିକା ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା ପ୍ୟାରେଡ୍ କରୁଛି
 ବୋଲି ମନରେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ଏଇଟା ବରଂ ମୋର
 ଦରକାର । କାଲି ଯଦି ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗେ, ତେବେ ତ ପାଞ୍ଚ
 ଘଣ୍ଟା କ’ଣ, ପାଞ୍ଚ ଦିନ ଧରି ହୁଏତ ଏମିତି ବନ୍ଧୁକ

ପକାଇ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ” । ଜଞ୍ଜୁ ନ୍ର ଏ ମନ-
ଭାବ ଜାଣି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି—ଖୁମି ବି ହେଲି । ଆଉ
ଏଇ ଭଳି ଜଣେ ଦେଶ ପ୍ରେମୀ ଜଞ୍ଜୁନ ହାତରେ ମୁଁ
ପଡ଼ି ଥିବାରୁ ନିଜକୁ ଭାଗ୍ୟବାନ ମନେ କଲି । ଜଞ୍ଜୁନଟିର
ସେଇ କଥା ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ—ସତରେ କ’ଣ
ଯୁଦ୍ଧ ହବ ?

ହଁ, ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ! ହଠାତ୍ ଦିନେ ଖବର ମିଳିଲା
ଶତ୍ରୁ ସୀମାନ୍ତ ଆକ୍ରମଣ କରିଛି । ଗୁରୁଣୀରେ ଚହଳ ପଡ଼ି-
ଗଲା । ଦଳ ଦଳ ହେଇ ଜଞ୍ଜୁନମାନେ ସୀମାନ୍ତକୁ
ରୁଲିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ରୁଲିଲି । ଇଏ ମୋର ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧ
ଯାତ୍ରା । ମନ ଭିତରେ ଅସରନ୍ତି ଭାବନା । କେତେ
ତମକ !! କେତେ ଉତ୍ତେଜନା !!! କେମିତି ଯାଇ ଯୁଦ୍ଧ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋ କରମତ ଦେଖାଇବି । ହଁ, କହିବାକୁ ଭୁଲି
ଯାଇଛି—ମୋର ସାଥୀ ହଉଛି ମୋର ସେଇ ପୁରୁଣା
ଚନ୍ଦ୍ରା ଜଞ୍ଜୁନଟି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଗଲି । ମୁଁ
ଭାବିଥିଲି, ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିବି ରୁରୁଆଡ଼େ ପାଟି
ଭୁଣ୍ଡି-ଗୋଲମାଲ-ହାଣକାଟ ରୁଲିଥିବ । କିନ୍ତୁ ତା ନୁହେଁ ।
ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲି ରୁରୁଆଡ଼େ ଶୂନ୍ୟାନ-ସବୁ ନିସ୍ତବ୍ଧ ।
ପାହାଡ଼ିଆ ଜାଗା । ଜଞ୍ଜୁନମାନେ ନିଜ ନିଜର ଘାଟିଜାଗା
ଦେଖି ଛକ ରହିଲେ । ଦୂରରେ ଶତ୍ରୁ କୋଉଠି ଲୁଚି
ରହିଛି । କେତେବେଳେ ଆକ୍ରମଣ କରିବ କହି ହଉନା ।
ଯେମିତି ହଉ, ଶତ୍ରୁ ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ । ତାକୁ ହରେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ...ସମସ୍ତେ
ଜାଗ୍ରତଆରି ହେଇ ରହିଲେ । ବାର ଘଣ୍ଟା ପରେ ଶତ୍ରୁ
ଆଗେଇ ଆସିଲା । ଗୁଡୁମ୍...ଗୁଡୁମ୍...ଗୁଡୁମ୍ । ବଣ
ପାହାଡ଼ କମ୍ପି ଉଠିଲା—ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଲା ।
ମୋର ଜଞ୍ଜୁନ ବନ୍ଧୁଟି ଭାରି ହୃଦିଆର...ଖୁବ୍ ବଳବାନ ।

ମୋ' ଭିତରେ ଗୁଲି ଖଞ୍ଜିବାରେ ହାତକୁ ତା'ର ଭଲେ
 ହେଲେ ବଞ୍ଚାମ ନ ଥାଏ । ପବନ ବେଗରେ ମୋ ଭିତରୁ
 ଗୁଲି ପରେ ଗୁଲି ଛୁଟି ଗୁଲିଥାଏ । ଦେହସାରା ମୋର କର୍ମ
 ଉଠୁଥାଏ । ଉତ୍ତେଜନାର ସୀମା ନାହିଁ । ପ୍ରାୟ ଛ' ସାତ
 ଘଣ୍ଟା ଏମିତି ଯୁଦ୍ଧ ଗୁଲିଲା ପରେ ଶସ୍ତ୍ର ପର୍ଷ ହଟି
 ପଳେଇଲେ । ଆମ ପକ୍ଷର ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ ଖୁସି । ମୋ'
 ଜର୍ଜ୍ଜ୍ୱାନ ବଳୁଟି ସହିତ ମୁଁ ମଧ୍ୟ କମ୍ ଖୁସି ନୁହେଁ ।
 ତଥାପି ମନ ଭିତରେ ମୋର ଅବଶୋଷ-ମୁହଁ ମୁହଁ ମୁଁ
 ଶସ୍ତ୍ରକୁ ଭେଟି ପାରିଲି ନାହିଁ ।...

ତା ପରଦିନ ଘଟଣା । ଶସ୍ତ୍ର ଆଞ୍ଚମଣର କିଛି ସୂଚନା
 ମିଳୁ ନାହିଁ । କଥା ହେଲା—ଆମ ପକ୍ଷରୁ ଶସ୍ତ୍ରର ସନ୍ଧାନ
 ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେନାପତିଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମୋର
 ଜର୍ଜ୍ଜ୍ୱାନ ବଳୁଟି ଶସ୍ତ୍ରକୁ ଠାବ କରିବା ପାଇଁ ବାହାରିଲା ।
 ସିଏ ଆଉ ମୁଁ । ଆମ ସାଥରେ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି ।
 ମତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖି ଜର୍ଜ୍ଜ୍ୱାନଟି ଖୁବ୍ ଦୃସିଆରରେ ଆଗେଇ
 ଗୁଲିଥାଏ । ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଗଛ ଉଡ଼ାଳରୁ ତିନି ଜଣ
 ଶସ୍ତ୍ର ସୈନ୍ୟ ବାହାର ଆସିଲେ । ଆମେ ଦୁହେଁ ଚମକି
 ଉଠିଲୁ । କିନ୍ତୁ ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ମୋ' ଭିତରୁ ଗୁଲି ଛୁଟି,
 ଯାଇ ଜଣକ ଗୁଡ଼ି ପୁଟାଇ ଦେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ
 ସେଇଠି ଟଳି ପଡ଼ିଲା । ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଏପରି ଘଟଣାରେ
 ପ୍ରଥମେ କଣ କରିବେ କିଛି ବୁଝି ନପାରି ଆମ ଆଡ଼କୁ
 ଧାଇଁ ଆସିଲେ । ଏକାବେଳେକେ ସାମନା ସାମନା । ଏତେ
 ପାଖରୁ ଗୁଲି ଫୁଟିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ହାତାହାତ ଯୁଦ୍ଧ
 ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲା । ସେମାନେ ଦୁଇ ଜଣ—ଜର୍ଜ୍ଜ୍ୱାନ
 ଜଣେ । କାବୁ କରି ଦେବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ମୋ'
 ମନରେ ଭୟ କାଳେ ମୁଁ ଶସ୍ତ୍ର ହାତରେ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ
 ଯେମିତି ଟିକିଏ ସୁବିଧା ମିଳିଛି, ମୋ ସଙ୍ଗୀନ୍ ମୁନରେ
 ଜଣକ କଲିଜା ଏକା ବେଳେକେ ଚରି ହୋଇଗଲା । ପ୍ରଥମ

ଜଣକ ପରି ସେ ମଧ୍ୟ ଟଳି ପଡ଼ିଲା । ସାଥୀ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଭୃଷ୍ଟାୟୁ ଜଣକ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଦଉଡ଼ି ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ପଳେଇବ କୁଆଡ଼େ ? ଜର୍ଜ୍ଜାନର ଟାଣ ହାତ ମୁଠା ମତେ ଛୁଇଁଚକି ନାହିଁ ମୋ ଭିତରୁ ଗୁଳି ଛୁଟିଯାଇ ସେ ଲୋକଟାର ମୁଣ୍ଡ ଛତୁ କରିଦେଲା । ବାମ୍ । ମାତ୍ର କେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତନି ଜଣ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ ନିପାତ ହେଲେ । ଆଉ କାହାର ସନ୍ଦାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଖୁସି ମନରେ ଜର୍ଜ୍ଜାନ ଘାଟିକୁ ଫେରିଲା । ମୋ ମନରେ ଗର୍ବ । କାରଣ ମୋ ମନ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଇଛି ।

ଏହାପରେ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ ହଟି ଗଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ହେଲା । ମୁଁ ବିଶ୍ରାମ ନେଲି । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ରାମ ନେବି ସେଇଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ଯୋଉ ଦିନ ପୁଣି ଶତ୍ରୁ ସାଥରେ ଭେଟ ହେବ । ...ମୁଁ ପୁଣି ଯିବି ଯୁଦ୍ଧକୁ । ମୋ ମନର ଭାବନା ମୋ' ମନରେ ଅଛି, ପୁଣି ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲା । ଏଥର ଶତ୍ରୁ ଆମ ଦେଶର ପୂର୍ବ ପଟେ ହଠାତ୍ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ଆମ ଦେଶ ସ୍ବାଧୀନ ହେଲା ପରଠୁଁ ସେମାନେ ସବୁବେଳେ କହି ହଉଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଆମର ବନ୍ଧୁ—ଭାଇ ଭାଇ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆମ ଦେଶର ଯେ କେବେ ଯୁଦ୍ଧ ହେବ, ସେକଥା ଆମେ ଏକା କାହିଁକି, ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କେହି ଦେଶ ମଧ୍ୟ କେବେ ଭାବି ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବନ୍ଧୁତା, ସବୁ ଭାଇ ପଣିଆକୁ ପଛରେ ପକେଇ, ସେମାନେ ହଠାତ୍ ରାତି ଅଧରେ ଆମ ଦେଶର ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ପଟେ ଆକ୍ରମଣ କରିଦେଲେ । ଆମ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତିରୋଧ ହେଲା । ଆକ୍ରମଣ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଲା । ପର୍ବତ ଅଞ୍ଚଳ । ମୋର ସେଇ ପୁରୁଣା ସାଥୀ ସେଇ ଜର୍ଜ୍ଜାନ୍ଟି ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଗଲି । ଏ ଯୁଦ୍ଧ ଖୁବ୍ ଭୀଷଣ ଆକାର ଧରିଥାଏ । ମୋ' ଭିତରୁ ଗୁଳି ଛୁଟେଇ ମୋ ଜର୍ଜ୍ଜାନ କେତେ ଶତ୍ରୁ

ସୈନ୍ୟ ମାରିବ—କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ଆହତ କରିବ, ସେ ହସାବ ମୁଁ ରଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ...ତେବେ ଏ ଯୁଦ୍ଧ ବେଶୀ ଦିନ ଚାଲିଲା ନାହିଁ—କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ପରେ ବନ୍ଦ ହେଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ଭାରି ମଜା ଘଟଣା ଘଟିଲା । ସେଇ କଥା କହୁଛି : ଦିନ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଟା । ଏଇ କେଇ ଘଣ୍ଟା ହେଲା ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ଥାଏ । ସକାଳୁ ଆମ କମ୍ପାନୀର ଜର୍ଜ୍ଜାନ୍ମାନେ କିଛି ଖାଇ ନ ଥା'ନ୍ତି । ଏବେ ଖାଇବେ । ପେଟରେ ବଡ଼ାବଡ଼ି ହେଲା । ଠିକ୍ ଖାଇବାକୁ ବସିବନ୍ତି, ଅଳ୍ପ ଦୂରରୁ ଶସ୍ତ୍ର ପକ୍ଷର ବନ୍ଧୁକ ସବୁ ହଠାତ୍ ଗର୍ଜି ଉଠିଲା । ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଇ ଭଳି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଘଟଣାର ସ୍ତ୍ରାଟେଜି (strategy) ହେଲା, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପଛକୁ ହଟିଯିବା—ଯାହାକୁ ରିଟ୍ରିଟ୍ (retreat) କୁହାଯାଏ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ଆମ କମ୍ପାନୀର ଜର୍ଜ୍ଜାନ୍ମାନେ ପଛକୁ ହଟିଗଲେ । ଖାଇବା ଜିନିଷ ଯେମିତି ପଡ଼ି ରହିଥାଏ । କଣ ଭାବି କେଜାଣି ମୋ ଜର୍ଜ୍ଜାନ୍ ଭାଇଟି ପୂର୍ବପୂର୍ବ ପଛକୁ ନ ହଟି, ଅଳ୍ପ କିଛି ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ସୁବିଧା ଜାଗା ଦେଖି ଛପି ରହିଲା । ...କାହିଁକି ଛପିଲା ? ଏକୁଟିଆ ସେ—କାଳେ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ହାତରେ ଧସି ପଡ଼ିଯିବ ! ମୋ ମନରେ ଭୟ । ମୋ ଜନ୍ମ କାଳରୁ ମୁଁ ଏଇ ଜର୍ଜ୍ଜାନ୍‌ଟି ପାଖରେ ରହି ରହି ତା' ପ୍ରତି ମୋର ଖୁବ୍ ଦରଦ ଆସି ଯାଇଛି । ସେ ନିଜେ ଯେମିତି ବୀର, ମତେ ବି ଯେମିତି ଆଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା କରି ରଖିଛି । ମୋ ମନ ଭିତରେ ସବୁବେଳେ ତାର ମଙ୍ଗଳ ଚିନ୍ତା । ପଛକୁ ହଟି ନ ଯାଇ କାହିଁକି ସେ ଏଠି ଛପିଲା ? ...ପୁଣି ବନ୍ଧୁକ ଫୁଟିଲା । ପଲେ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ ମାଡ଼ି ଆସିଲେ । ଆମ ଜର୍ଜ୍ଜାନ୍‌ମାନଙ୍କ ଖାଇବା ଜିନିଷ ତକ ଯେମିତି ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ିବ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବସି ପଡ଼ି ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ବାବ୍‌ବା ! ଯେମିତି ଅସୁର ଭଳି ସେମାନେ

ଖାଉଥା'ନ୍ତି ! ଗୋଟା ଗୋଟା ରୁଟି ପାଟିରେ ପୁରେଇ
 ଦଉଥା'ନ୍ତି—ମାଂସର ହାଡ଼କୁ ବି ରଡ଼ି ରଡ଼ି କରି ଶ୍ଵେଦିତ
 ଥା'ନ୍ତି । ଭୋକିଲା କୁକୁରଟି ! ମୁଁ ଏସବୁ ଦେଖି କାବ୍‌ବା
 ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ! ଏଇ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବ ବୋଲି କ'ଣ
 ମୋ ଜଞ୍ଜ୍ଵାନଟି ଏଠି ଛପି ରହିଥିଲା । ...ସେମାନେ ଖାଇ
 ସାରି ଉଠିଲେ । ତାଙ୍କ ଭିତରୁ କେବଳ ଜଣେ ସୈନ୍ୟ ଧୀରେ
 ସୁସ୍ଥେ ବସି ଖାଉଥାଏ । ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ କ'ଣ
 ତାକୁ ପଦେ ଅଧେ କହି ଫେରିଗଲେ । ଏ ସୈନ୍ୟଟା ଖୁବ୍
 ମନ ଖୁସିରେ ମଥା ହଲାଇ, ଗୁଣ୍ଡୁ ଗୁଣ୍ଡୁ ଗୀତ ଗାଇ, ଚାଷି
 ଚାଷି ଟାକରା ଫୁଟେଇ ଖାଉଥାଏ । ମତେ ତା ତରଫ ଦେଖି
 ଭାରି ହସ ମାଡ଼ୁଥାଏ । ସୁବିଧାରେ ବସି ଖାଇବ ବୋଲି ତା
 ବନ୍ଧୁକଟାକୁ କାନ୍ଧରୁ କାଢ଼ି ତଳେ ରଖିଦେଲା । ସତେ
 ସେମିତି ଗୋଟାଏ ଡାଆଣା ଟକଳା ପିଲା । ଏତିକିବେଳେ
 ମୋ ଜଞ୍ଜ୍ଵାନ ଭାଙ୍ଗି ପାଦ ଚପି ଚପି ସେ ସୈନ୍ୟଟାର
 ପଛ ପଟୁ ଯାଇ ତା ସାମ୍ନାରେ ଠିଆ ହେଇଗଲା ।
 ଜଞ୍ଜ୍ଵାନକୁ ଦେଖି ତା' ପାଟି ଆଁ ହେଇଗଲା । ସେ ପାଟି
 କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋ ଜଞ୍ଜ୍ଵାନ ବନ୍ଧୁକ ଦେଖାଇ ତାକୁ ରୁପ୍
 ରହିବା ପାଇଁ ମାରବ ଆଦେଶ ଦେଲା । ସେ ପାଟି କରି-
 ପାରିଲା ନାହିଁ । ହେଲେ ପାଟି ସେମିତି ଆଁ ହେଇ ରହିଗଲା ।
 ପାଟି ଭିତରେ ଖାଇବା ଜନିଷ ଭଣି । ମତେ ଆହୁରି ହସ
 ମାଡ଼ୁଥାଏ । ତା'ପରେ ମୋ ଜଞ୍ଜ୍ଵାନ ଭାଙ୍ଗି ଆଦେଶରେ
 ସିଏ ସବୁଯାକ ପେଟ ଗୋଟେଇ ତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରଖି,
 ବ' ହାତରେ ପେଟ ସବୁକୁ ଧରି ଉଠି ଠିଆ ହେଲା ।
 ସେତେବେଳକୁ ମୋ ଜଞ୍ଜ୍ଵାନ ଭାଙ୍ଗି ସେ ସୈନ୍ୟଟାର
 ବନ୍ଧୁକଟାକୁ ଆଣି ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଝୁଲାଇ ସାରିଗଲା । ତା'
 ପରେ ଶହୁ ସୈନ୍ୟଟାକୁ ଆମ କ୍ୟାମ୍ପ ଆଡ଼କୁ ଯିବାପାଇଁ
 ମାର୍ଗ ଅର୍ଡର ଦେଲା । ମୁଁ ହସି ହସି ନୟାନ୍ତ...

କୁହନ୍ତୁ—ଗୁରୁଏ ଅଇଁଠା ପ୍ରେଟକୁ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ
 ରଖି ଆଉ ସେ ପ୍ରେଟ ସବୁକୁ ଦି' ହାତରେ ଧରି ଜଣେ
 ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଗଲା—ଆଉ ମୋର ଏତେ
 ଦିନର ସାଥୀ ମୋ ଜଞ୍ଜୁନଟି ଦି' କାନ୍ଧରେ ଦି'ଟା ବନ୍ଧୁକ
 ଝୁଲେଇ ତା ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଗଲା—କି ତମକାର ଦୃଶ୍ୟ !
 ଯୋଉ ସୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ରକ୍ତର ସୁଅ ଛୁଟୁଥାଏ, ମୁଁ ସୁଦ୍ଧକୁ
 ଯାଇ ନଥିଲେ, ସେଠି ଏମିତି ଗୋଟିଏ ମଜା ଘଟଣା କ'ଣ
 ଦେଖି ପାରିଥାନ୍ତି ?

ଏଇ ଲେଖକଙ୍କର

ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ନାଟକ

ଦୋଷିଆ
ଭରସା

ସହଧର୍ମିଣୀ

ହେନ୍‌ଜା

ଅମଡ଼ା ବାଟ

ନଷ୍ଟ ଉଦ୍‌ଗୀ

ପରକଲମ

ପଥକ ବନ୍ଧୁ

ସାଧନା

ଦଳ ବେହେରା

ମଲ୍ଲ ଜହ୍ନ

ଶଙ୍ଖା ସିନ୍ଦୂର

ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ

ଓ

ଗୀତନାଟ୍ୟ ପଞ୍ଚବଟୀ

